

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΤΟΣ Α

Συνδρομή ἑτησία προπληρ. — Ἐν Ἀθήναις δραχ. 6. — Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 8
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 10. Ἐξάμηνος φρ. χρ. 6. Τιμὴ φύλλου λεπτά 25.

ΤΕΥΧ. Γ'

Διευθυντὴς καὶ Ἐκδότης: ΚΛΕΟΒ. ΧΡ. ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 15 Δεκεμβρίου 1887.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐναρκτήριος λόγος εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν φυτῶν, ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως Θ. Ἀφεντούλη. — Περί Φωτοφασματικῆς ἀναλύσεως, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ὀρυκτολογίας Κ. Μητσοπούλου. — Ἱατροδικαστικὴ, ὑπὸ τοῦ ὕψηγοῦ Α. Καλλιθωκῆ. — Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Γεν. Παθολογίαν ὑπὸ τοῦ ὕψηγοῦ Ν. Π. Παρίση. — Αἱ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐντυπώσεις ἡμῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ «Φιλοκλήτου» ὑπὸ Κ. Λασκάρως. — Ποιήσεις «Τὸ κακὸν παιδί» ὑπὸ Π. Συνοδινού, κλπ. — Διήγημα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. — Περί ἐπιστημονικῶν ἐνιστάσεων ἀγῶνων, ὑπὸ Γ' Καραμῆτσα. — Πρακτικὰ τῆς ἱατρικῆς ἑταιρίας. — Ἀγγελίαι ἐκδοθησομένων συγγραμμάτων. — Βιβλιοποιήσεις.

ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΥΣ

Εἰς τὴν ΦΥΤΟΛΟΓΙΑΝ

ὑπὸ τοῦ ἐριτίμου Πρυτάνεως, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Φαρμακολογίας καὶ προσωρινῶς τῆς Φυτολογίας
κ. Θ. ΑΦΕΝΤΟΥΛΗ

(συνέχεια ἴδου ἀριθ. 2).

Καὶ φυτὰ καὶ ζῷα τρέφονται, τούτέστι συντηροῦσι καὶ πολλαπλασιάζουσι τὴν ἑαυτῶν σάρκα κατὰ παραπλήσιον τρόπον. Naί μὲν τὰ φυτὰ ἀνασπῶσι τὸν ἀνθρακὰ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ὀρυκτὰ ἐκ τοῦ ὑποστρώματος, τοῦ ἑδάφους, τούτέστι παραλαμβάνουσιν οὐσίας ἀνοργάνους καὶ ἐν ἑαυτοῖς μεταποιοῦσι ταύτας εἰς οὐσίας ὀργανικὰς. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ὁ κανὼν, ὁ δὲ κανὼν ἔχει παμπληθεῖς ἐξαιρέσεις· ἐπειδὴ μία ὅλη τάξις ἐκ τῶν μεγίστων ἐν τῷ φυτικῷ βασιλείῳ, ἡ τῶν μυκήτων, ἀνασπᾷ ἐκ τοῦ ὑποστρώματος οὐσίας ὀργανικὰς, οὐδὲ δημιουργεῖ ταύτας νῦν τὸ πρῶτον ἐν ἑαυτῇ. Παρὰ τοὺς μύκητας δὲ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα φυτὰ εὐάριθμα μὲν, εἶνε ἀληθῆς, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ὅμως τρεφόμενα ἐξ οὐσίας ὀργανικῆς, καὶ οὐ μόνον φυτικῆς, οἷον ἡ ἱξία, ὁ λίρανθος, αἱ κούσκοται, αἱ ὀροβάχχαι, αἱ νεοτταῖ, ἐν μέρει δὲ καὶ αὐτὴ ἡ συκῆ (ἐν τῇ πατρίδι μου Ζαγοροῦ εἶδον συκὴν βλαστήσασαν ὡς παράσιτον ἐπὶ κορμοῦ κυπαρίσσου), ἀλλὰ καὶ τὸ ἔτι περιεργότερον, ὑπάρχουσι

καὶ φυτὰ τρεφόμενα ἐξ οὐσίας ζωικῆς, ἐξ ἐντόμιων, τοιαῦτα δὲ σαρκοφάγα φυτὰ εἶναι τὰ δροσεροειδῆ, τὰ σαρρακηνιοειδῆ καὶ τὰ νηπενθοειδῆ, τὰ μὲν ὑδρόφιλα, τὰ δὲ καὶ ἀερόβια ἢ ἀεροδίαίτα.

Ἄποδεικνύει δ' ἐπὶ πλεον ἡ φυσιολογία, ὅτι καὶ ἐν τῷ σώματι τῶν ζῷων δημιουργοῦνται ὕδατάνθρακες, οἷον σάκχαρον = γλυκογόνον ἐν τῷ ἥπατι, λίπος ἐν τῷ ἐντέρω, ἐν ἥπατι, ἐν τῷ κυτταρώδει ιστῷ, ἐν τῷ αἵματι κτλ. ὦστε καὶ ὡς πρὸς τὴν δημιουργίαν τῶν χημικῶν ἀτόμων συμπίπτουσι πολλαχῶς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα. Καὶ ἄρα οὔτε τὸ εἶδος τῆς τροφῆς εἶνε ἀσφαλές καὶ ἀποκλειστικὸν γνῶρισμα ἀνὰ μέσον ζῷων καὶ φυτῶν, οὔτε καὶ ἡ δημιουργία τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Ἄλλ' ὁ τρόπος τῆς ἀναλήψεως τῆς τροφῆς καὶ ἡ ἐν τῷ σώματι προπαρασκευὴ εἰς συμφυσίωσιν δύνανται ἄρα γε αὐτὰ νὰ δημιουργήσωσι τὴν μεταξὺ φυτῶν καὶ ζῷων διαφορὰν; Γὰρ μὲν ζῷα καταπέπτουσι τὰς τροφὰς ἐν ἰδίᾳ κοιλότητι, τῷ πεπτικῷ σωλῆνι, τὰ δὲ φυτὰ ἀνασπῶσι τὸν ἀνθρακὰ διὰ τῶν φύλλων, τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ὀρυκτὰ διὰ τῶν ριζῶν, ἐν τοῖς φύλλοις δὲ συνάπτονται καὶ τὰ τρία ταῦτα σώματα καὶ μετασκευάζονται εἰς τὰ χημικὰ στοιχεῖα τῶν φυτικῶν χυμῶν, ἀφ' ὧν δημιουργοῦνται τὰ κύτταρα, αἱ ἴνες, τὸ ξύλον, καὶ πᾶν ὅ,τι συγκροτεῖ τὸ φυτόν, τὰ δὲ ζῷα καταγαγόντα καὶ οἶνοι ἀπεκχυλίσαντα τὰς τροφὰς ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι, συσκευῆ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν κεκρυμμένη, ἐκεῖθεν διαπέμπουσι ταύτας δι' ἰδίου συστήματος σωλήνων, τῶν χυλοφόρων καὶ αἱμοφόρων ἀγγείων, ἀπανταχόσε τοῦ σώματος εἰς δημιουργίαν τῆς ζωικῆς οὐσίας καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν λειτουργιῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω γίνονται ἐν τοῖς τελείοις τῶν ζῷων. Ἄλλ' ἐν ταῖς ταπεινοτάταις βαθμίσι τῶν ζῷων δὲν συμβαίνει τὸ πρᾶγμα ὡς εἴρηται. Ἐν τοῖς ἐγγυματικοῖς ζωύφιοις, infusoria, τοῖς μικροτάτοις μὲν τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἀπειροπλασίως τὸν ἀριθμὸν δὲν ἀνακαλύπτωμεν οὔτε ἴδιον πεπτικὸν σωλῆνα, πολλῶ δ' ἔλαττον ἴδιον σύστημα ἀγγείων διανεμόντων τοὺς

υρεπτικούς χυμούς απανταχόσε του ζώου σώματος. Έν τοις ζώοις τούτοις αἱ θρεπτικαὶ οὐσίαι ἀνσπῶνται, ὡς ἐν τοῖς φυτοῖς, δι' ἐνδωσμάσεως καὶ δι' ἐξωσμάσεως ἢ διαχύσεως, perdiffusionem, μετακινουῦνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ ἄρα τὰ ζώφια ταῦτα τρέφονται ὡς τὰ φυτὰ, ἐπομένως οὐδεμία διάκρισις κατασκευάζεται ἀπόλυτος μεταξὺ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῶων ὡς ἀπὸ τῆς ῥηθείσεως πεπτικῆς, κυκλοφορικῆς καὶ θρεπτικῆς λειτουργίας.

Ἐζητήθη ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῶων ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ μορίῳ, ἐνῶ δημιουργοῦνται τὰ χημικὰ ἄτομα παρ' ἑκατέρῳ τῶν βασιλείων, τῷ φυτικῷ καὶ τῷ ζωικῷ.

Παρὰ τοῖς φυτοῖς δηλονότι δημιουργοῦνται τὰ χημικὰ ἄτομα ἐν τοῖς σωματίοις τῆς χλωροφύλλης, παρὰ δὲ τοῖς ζῴοις εἰσέρχονται ταῦτα διὰ τῶν τροφῶν προκατεσκευασμένα καὶ ἔτοιμα εἰς συμφύωσιν. Τὰ φυτὰ ἔχουσι χλωροφύλλη τὴν πρᾶσινην ἐκείνην οὐσίαν, εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ σμαραγδίνη περιβολὴ τῶν φυτῶν, τὰ δὲ ζῴα δὲν ἔχουσι χλωροφύλλη.

Καὶ μὲν ἡ χλωροφύλλη εἶνε ἀπραίτητος, ἂν πρόκηται νὰ δημιουργηθῶσι χημικὰ ἄτομα ἐν τοῖς φύλλοις, ἀλλ' ἡ χλωροφύλλη οὐτε ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς ἐνυπάρχει, οὐτε δὲ καὶ ἐν μόνον εὐρίσκειται τοῖς φυτοῖς. Τὰ παράσιτα καὶ τὰ σαπρόφυτα, ἐν οἷς καὶ οἱ μύκητες, στεροῦνται παντάπασι χλωροφύλλης, καὶ ὁμοίως εἶνε φυτὰ, πολλὰ δὲ τῶν πρωτόζῳων, τῶν κοιλεντέρων καὶ τῶν σκωληκοφυτῶν, Englema viride, Hydra viridis, Stentor polymorphus καὶ ἄλλα ζῴα, ἔχουσι χλωροφύλλη σωματικά πολυπληθῆ, καὶ ὁμοίως εἶνε ζῴα καὶ δὲν εἶνε φυτὰ. Οὐτε δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἐν τοῖς ζῴοις τούτοις ἡ χλωροφύλλη εἶνε πλάσμα ἄργον, ἢ κατὰ τύχην εἰσδύσαν ὡς ἀλλότριον σῶμα, διότι ἡ φυσιολογικὰ ἀπέδειξεν, ὅτι ἐν τοῖς ζῴοις ἐκείνοις ἡ χλωροφύλλη λειτουργεῖ ὡς ἐν τοῖς φυτοῖς εἰς παραγωγήν οὐσίαις ὀργανικῆς, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς χλωροφύλλης τὰ ζῴα ἐκεῖνα εἶνε ζῴοφυτα ἢ φυτόζῴα.

Παρὰ τὴν χλωροφύλλη ἐθεωρήθη ἡ κυτταρίνη, ἐξ ἧς εἶνε κατεσκευασμένα ἐκ τῶν φυτικῶν κυττάρων αἱ παρειαί, ὡς διακριτικὸς χαρακτηριστὴρ μεταξὺ τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Εἶπον ὅτι, ὅπου κυτταρίνη, ἐκεῖ ἐλλεῖπει ἡ φύσις τοῦ ζῴου. Ἀλλὰ καὶ τοὶ ἀναπόσπαστος ἢ κυτταρίνη, εἴτε κυτταρίς, ἀπὸ τοῦ σώματος τῶν φυτῶν, ἀποτελοῦσα τὴν μεγάλην τούτου δημιουργικὴν ὕλην, πάλιν ὁμοίως καὶ αὐτὴ ἡ οὐσία ἀνευρέθη ἐν τοῖς μανδοφόροις τῶν ζῴων ὑπὸ τοῦ Bertholet, καὶ ἄρα ἡ παρουσία ταύτης δὲν μαρτυρεῖ ἀψευδῆ τὴν φυτικότητα τῶν πλασμάτων.

Ἐζητήθη ἡ μεταξὺ ζῴων καὶ φυτῶν διαφορὰ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς διαμείψεως τῶν ἀνα-

πνευστικῶν ἀερίων· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναπνοὴ συμβαίνει ἢ αὐτὴ κατ' οὐσίαν παρὰ τε τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζῴοις. Ὡς ἀπὸ τούτων ἀναπνέεται ὀξυγόνον, οὕτως ἀναπνέεται καὶ ἀπὸ τῶν φυτῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν ζῴων ἐκπέμπεται ἀνθρακικὸν ὀξύ, οὕτως καὶ ἀπὸ τῶν φυτῶν ἐκπέμπεται νύκτωρ καὶ μετ' ἡμέραν· ἀλλ' ἀπὸ τῶν φυτῶν ἀναπνέεται πολλὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ τὴν ἡμέραν καὶ καταδεσμεύεται ἐν τοῖς σωματίοις τῆς χλωροφύλλης, ἀποσυντιθέμενον εἰς ἀνθρακκ καὶ εἰς ὀξυγόνον, ὧν ὁ μὲν ἀνθρακκ παρκαμνέει εἰς δημιουργίαν τοῦ φυτικῶ σώματος, τὸ δὲ ὀξυγόνον ἐκδιδιπνεύεται σὺν μοίρᾳ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, προϊόντος ἐκ τῆς ἐν τῷ φυτικῷ σώματι ὀξειδωσέως ἢ κατακαύσεως τῆς ὕλης (ἐκ τῆς ἐνδοκυτταρίου ἀναπνοῆς) — τὴν δὲ νύκτα ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ φυτοῦ ὅλον τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, μηδὲν ἔχοντα ἠμιοποιούμενον εἰς δημιουργίαν τῶν χημικῶν ἄτόμων τοῦ φυτοῦ, ἄτε τῆς χλωροφύλλης λειτουργοῦσης ἐν μόνῳ τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας. Καὶ ἐπὶ τοσοῦτον μὲν ἐν τούτοις εἶνε σαφῆς ἡ διαφορὰ, ἂν πάντα τὰ φυτὰ ἀνέπνεον ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ ἀπέκρινον ὀξυγόνον· ἀλλ' οἱ μύκητες δὲν ἀναπνέουν ἀνθρακικὸν ὀξύ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, καθ' ἄπερ οὐδὲ τὰ ζῴα, οὔτε ἀποπέμπουν ὀξυγόνον οὔτε τὴν ἡμέραν οὔτε τὴν νύκτα, ἀλλ' ἀποπνέουν μόνον ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐκείνο δηλαδή, τὸ ὁποῖον παρκαμνέεται ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν καυστικῶν πράξεων, ἀναπνέουν δὲ μόνον ὀξυγόνον· καὶ ἄρα οἱ μύκητες ἔχουν ἀναπνοὴν παντελῶς ὁμοίαν πρὸς τὴν τῶν ζῴων. Ἄν δ' εἴπη τις, ὅτι οἱ μύκητες ἀναπνέουσι καὶ ἀποπνέουσι ταῦτα ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος καὶ οὐχὶ ἐξ ἰδίων ὀργάνων, τῶν πνευμόνων, ὧν εὐμοιροῦσι δῆθεν μόνον τὰ ζῴα, δύναται τις ν' ἀντιπροβάλῃ, ὅτι γνωρίζομεν ἡμεῖς καὶ ζῴα ἀναπνέοντα ὀξυγόνον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, καὶ τοὶ ἔχοντα πνεύμονας ἢ βράγχια, τὰ βατραχοειδῆ, ὡς καὶ γνωρίζομεν ὁμοίως, ὅτι οὐ μόνον οἱ βάτραχοι ἐκδιπνέουν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ζῴα, καὶ ὁ ἀνθρωπος αὐτός κατὰ μέρος πολύ. Καὶ λοιπὸν καὶ ἡ διάμειψις τῶν ἀερίων δὲν ἀφορίζει διὰ τοῦ τρόπου αὐτῆς κατ' ἀκριβείαν τὰ φυτὰ ἐκ τῶν ζῴων.

Ὅτι μὲν τὰ φυτὰ δὲν διαστέλλονται ἀπὸ τῶν ζῴων κατὰ τὸν τρόπον τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ τῆς διακωνώσεως τοῦ εἶδους, γίνεται κατάδηλον, ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι καὶ τὰ ζῴα καὶ τὰ φυτὰ ἔχουσιν εὐδιάκριτα καὶ ἀναλόγως ἐσχηματισμένα τὰ γεννητικὰ ὄργανα, ἄρρενά τε καὶ θήλεα, καὶ ὅτι τὸ προῖον τῆς γεννήσεως συγκροτεῖται ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ ἀναλόγων μορίων. Οὐ μόνον τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καὶ ὁ κοινὸς ὀφθαλμὸς τοῦ φυτοῦ, ὁ εἰς βλαστὸν ἀναπτυσσόμενος, σύγκειται ὡς τὸ ὦν ἢ τὸ

ἔμβριον, εἶπε δὲ ἡδὴ καὶ ὁ Θεόφραστος, ὅτι «*κατέρματος φύσιν ὡςπερ ὠδῶν*», πρὸ τούτου δὲ ὁ Ἐμπεδοκλῆς «*ὠτοκοεῖν μακρὰ δένδρα*». Καὶ καὶ μὲν τὰ κατώτατα τῶν φυτῶν πολλαπλασιάζονται ἔστιν ὅπου κατὰ διαίρεσιν, ἀλλ' ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς κατωτάτοις τῶν ζῴων γίνεται τὸ αὐτό· ὡς δὲ ἐν τοῖς ἐντόμοις καὶ τοῖς σκώληξι καὶ ἐν τοῖς ἰχθύσι παρατηρεῖται ἐπαλλαγὴ γενέσεως, οἷον ἀπὸ τοῦ Α παρὰ γεται Β, ἀπὸ δὲ τοῦ Β παρὰ γεται Γ, ἀπὸ τούτου δὲ πάλιν Α, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς φυτοῖς ἐναχοῦ, οἷον ἐν ταῖς πτερίσι καὶ τοῖς μύκησι, παρὰ γεται ἀπὸ τοῦ Α τὸ Β, ἀπὸ τοῦ Β τὸ Γ, ἀπὸ τούτου ἔστιν ὅπου πάλιν τὸ Α (=ἐπαλλαγὴ γενέσεως δίκαρρος, τρίκαρρος) ἢ τὸ Δ, καὶ ἐκ τούτου τὸ Α. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν οὐδὲν στοιχεῖον ἐν τῇ γενετικῇ πράξει ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐπαμφοτερίζῃ ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζῴοις.

Ἐζητήθη ἡ διαφορὰ μεταξὺ φυτῶν καὶ ζῴων ἐν τῇ κινήσει Ἀλλὰ πᾶσα ζωὴ εἶναι κίνησις, θάνατος δὲ καὶ νεκρότης ἢ νέκρωσις ἢ ἀκίνησις. Ἡ κίνησις λοιπὸν, ὡς καθολικὸν καὶ ἀπαραίτητον κατηγορούμενον τῆς ζωῆς, εὐρηται ὁμοίως πολυεὶδῆς καὶ μεγάλη ἐν τοῖς φυτοῖς. Ἡ αὐτὴ κίνησις τοῦ πρωτοπλάσματος ἐν τοῖς πρωταρχικοῖς κυττάροις τῶν τε φυτῶν καὶ τῶν ζῴων. Κίνησις ἐν τοῖς χυμοῖς ἀπανταχοῦ καὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων κίνησις ἐν ταῖς γενετικαῖς πράξεσι καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Κινουῦνται μὲν τὰ ζῴα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἢτοι μετατοπιζονται καὶ καθ' ὅλου, μετατοπιζοῦσι δὲ καὶ τὰ ἑαυτῶν μέλη κατὰ προαίρεσιν. Ἀλλὰ καὶ τὰ φυτὰ μετακινουῦνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον (ἔστω καὶ καθ' ὅσον αὐξάνονται). Αἱ ἄρρενοπτερίδες μετακινουῦνται, ἀποθνήσκουσι κατὰ τὸ πρεσβυγενέστατον ἄχρον καὶ προῖουσαι κατὰ τὸ νεώτατον, ἢ βᾶτος αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, ὡς καὶ ἡ ἱερὰ συκὴ τῶν Ἰνδῶν, ὥστε μετατόπισις γίνεται καὶ ἐνθάδε δλου τοῦ φυτοῦ, ἐκτελουμένη καθ' ἑνὸν τρόπον εἶναι δυνατὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης διαπλάσεως τῶν ὀργάνων. Ὡς ἀπὸ τῆς πτήσεως τοῦ αἵτου καὶ τοῦ δρόμου τοῦ ἵππου καὶ τῆς ἐλάφου μέχρι τῆς κινήσεως τοῦ ὄστρακοῦ, τῆς πεταλίδος, φέρ' εἰπεῖν, ὑπάρχει ἀκαταμέτρητος ἡ διαφορὰ, οὕτως ὑπάρχει ἀκαταμέτρητος ἡ διαφορὰ τῆς κινήσεως μεταξὺ αἵτου καὶ φυτοῦ. Ἀλλ' ἡ κίνησις ὁμοίως, ὡς φαινόμενον ζωτικόν, εἶναι καὶ ὑπάρχει ἐνάμφοτερός.

Κινουῦνται λοιπὸν καὶ ζῴα καὶ φυτὰ, οὐδὲ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι τὰ ζῴα κινουῦνται ὀρμεφύτως, τὰ δὲ φυτὰ μόνον ἐρεθιζόμενα ἐξωθεν, ὡς π. χ. ἡ διονικία ἢ μυιολόγος συγχλείει τὰ δύο ἡμίφυλλα, ὅταν ψαυσθῇ ὑπὸ τοῦ διπταμένου ἐντόμου, ὁ καὶ συλλαμβάνει, ὡς ἐν μίᾳ γὰρ καὶ τρέφεται ἐξ αὐτοῦ. Καὶ τὰ ζῴα

κινουῦνται ἐξ ἐρεθισμῶν οἷων δήποτε, ἀδιάφορον ἂν οἱ ἐρεθισμοὶ οὗτοι συνίστανται ἐν τῷ σώματι τῶν ζῴων, ἢ ἐπιφέρονται ἐξωθεν. Ἐρεθισιμότητα, irritabilitatem, ἔχουσι καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῴα, οὐδὲ δύναται τις εἰπεῖν ἀσφαλῶς, ὅτι τὰ φυτὰ κινουῦνται πάντοτε ἐξ αἰτίας ἐξωτερικῆς, οἷον φωτός, ἀέρος, θερμότητος, ἐξατμίσεως χυμῶν, ψύσεως μηχανικῆς κτλ. Ἡδύσαρον τὸ περιστροφον, hedysarum gyrans, κινεῖ τὰ ἐκυτοῦ φυλλάρια ἡμικυκλικῶς ἡμέραν καὶ νύκτα ἀδιαπαύστως, χωρὶς νὰ δύναμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, πόθεν ἀφορμᾶται ἡ μυστηριώδης ἐκείνη κίνησις. Παρὰ δὲ ταῦτα ὑπάρχουσι καὶ ζῴα ζωικώτατα, ἄτινα οὐδόλως δύναται νὰ μετατοπισθῶσιν. Ἐτυχέ ποτε, κύριοι, νὰ παρατηρήσητε τοὺς εὐχύμους ἐκείνους σωλῆνας, ὧν ἡ σὰρξ γαλακτώδης καὶ τρυφερά, οἷτινες εὐρίσκονται ἐντεθαμμένοι ἐντὸς τῶν βράχων τῶν αἰγιαλῶν πολλαχοῦ, καὶ οἷτινες θηρεύονται, συντριβομένων τῶν βράχων διὰ τῆς βαρείας ἢ σφύρας; Εἶναι οἱ σωλῆνες ἐντελέστατα ὄστρακοῦδερμα, καὶ ὁμοίως δὲν μετατοπιζονται. Ἐν χωρῶσι κατὰ μικρὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ βράχου, ποιοῦσι τοῦτο, καθ' ὅσον αὐξάνονται, κατὰ δὲ τὴν αὐξήσιν ταύτην διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ ζῴου ἐκκρινομένων χυμῶν κατατρώγεται καὶ κοιλιάνεται ὁ βράχος ἀκριβῶς ὅσον ἀρκεῖ, ἵνα ἐμπεριλάβῃ τὸ ζῴον ἄστενοχώρητον.— Περὶ τῆς ἄλλης κινήσεως τῶν ζῴων, τῆς σκοπούσης τὴν ἀλλαγὴν τῆς θέσεως τῶν μελῶν, οὐδὲν λέγομεν, διότι αὐτὴ ἔτι ἐμφανεστερον ὑπάρχει κοινὴ καὶ τοῖς ζῴοις καὶ τοῖς φυτοῖς. Ἡ μίμωδης, mimosa pudica ψυχανθές, κινεῖ τὰ φυλλάρια αὐτῆς ψαυομένη, ἢ ἀνυπόμονος, impatientis noli tangere, ἐκ τῶν βαλσαμινείων balsamineæ, ἅμα ψαυσθεῖσα τοὺς στήμονας, μετ' ὀμῆς φέρει τούτους ἐπὶ τὸ στίγμα, ἢ κοινὴ ἀκακία κατακλίνει τὰ φυλλάρια αὐτῆς εἰς ὕπνον τὴν νύκτα, οἱ στήμονες ὑποκάμπτονται ἀπ' ἑαυτῶν πρὸς τὸν στύλον ἐν πολλοῖς τῶν φυτῶν, ὅταν ὀριμάσωσιν αἱ ἀνθήραι, ἢ δὲ γυρὶς ἐπιτηδεῖα εἰς γονιμοποίησιν καταστῆ— αἱ ἔληκες τῶν φασηόλων κινουῦνται περιστροφικῶς, τὰ ἀναρριχώμενα τῶν φυτῶν κινουῦνται καὶ πολ- λάκις οἰονεῖ μεταπηδῶσιν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον κατὰ τολμηρότατον τρόπον (αἱ λιάναι) ὡς περιέγραψεν ὁ Σατωβριάνδος ἐν τῷ Ἀτταλαῖ. Καὶ εἶναι περιέργον, κύριοι, τὸ φαινόμενον, ὃ παρατηροῦμεν κατὰ τὴν κίνησιν τῶν τρυφερῶν τοῦ φασηόλου βλαστῶν, καὶ ὅπερ πολλάκις κατεσκοπεύσαμεν ἐπὶ ὄρας μακράς. Αἱ κορυφαὶ τούτων, ἐλευθεραὶ ἀνυψούμεναι ἄλλαντεῦνται τῆδε κάκεισε, δονούμεναι ὑπὸ τῆς ἀνεπαισθήτου πνοῆς τοῦ ἀέρος, καὶ ἅμα ὡς ἀπαξ ἐπιτύχωσι νὰ ψύσωσι ποτε τὸ παρακείμενον ὑποστήριγμα, νομίζεις, ὅτι μαγνητικὴ τις δύναμις ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τὰς ἐπανάγει αἰεὶ ἐπὶ

τὸ αὐτό, τὰς προσπελάζει, τὰς προσδένει, ἕως οὐ γένηται ἡ πρώτη στροφή. Ἐν ἐρημία στηριγμάτων ὑπάρξει, κάμπτονται οἱ βλαστοὶ ἐπὶ ἑαυτοῦς, ἢ συναντῶνται καὶ συμπλέκονται μετ' ἄλλων ὁμοταγῶν, καὶ οὕτω κατασκευάζουσιν αὐτοὶ ἄφ' ἑαυτῶν τὸ στήριγμα, οὐπερ δέονται. Καὶ λέγομεν λοιπόν, ὅτι τὸ ὀρμέφυτον τῆς κινήσεως ἔγκριται κοινὸν καὶ τοῖς ζώοις καὶ τοῖς φυτοῖς.

Ἄλλὰ τὰ ζῶα αἰσθάνονται, animalia sentiunt, ἔχουν δηλαδή τὴν δύναμιν τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι ἐξωτερικῶν ἢ ἐσωτερικῶν ἐρεθισμῶν, τὴν δὲ ἀντίληψιν ταύτην χρεωστοῦν εἰς τὴν παρουσίαν ἰδίου συστήματος ὀργάνων, τῶν νεύρων. Ἄλλὰ καὶ κατὰ τοῦ γνωρίσματος τούτου ὑπάρχουσιν ἀντιρρήσεις, μία δὲ καὶ μεγάλη ἀντίρρηση εἶναι ἡ ἐξῆς, ὅτι δὲν ἀνεκαλύφθη τοιοῦτον σύστημα ὀργάνων ἀπανταχοῦ τῶν ζῶων. Τὰ κατώτατα τούτων, τὰ ἐγγυματικά, δὲν ἀπεδείχθησαν, ὅτι ἔχουν νεῦρα. Ὡστε, ὅ,τι παρ' αὐτοῖς λέγεται αἰσθησις, εἶνε αὐτὴ ἢ διεγερτικότης διεγερτικότητά δὲ ἔχουν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, καὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ. Ὡς ἡ τελεία κίνηση ἰδιάζει τοῖς ὑψηλότερον ἀνεπτυγμένοις τῶν ζῶων, οὕτω καὶ ἡ τελεία αἰσθησις ἰδιάζει αὐτοῖς τούτοις· ἀλλ' ὡς ἡ ἀτελής κίνησις διακρίσει τὸ κύρος τῆς καθόλου κινήσεως ὡς ἀποκλειστικῶν χαρακτήρων τῶν ζῶων, οὕτω καὶ ἡ ἀτελής αἰσθησις, ἢ ἀπλή ἐρεθισιμότης ὑποσκάπτει τὸ κύρος τῆς καθόλου αἰσθήσεως ὡς διακριτικῶν χαρακτήρων τῶν ζῶων. Τὴν τοῦ αἰσθάνεσθαι δύναμιν ἐνδεχόμενον νὰ ἔχουν καὶ τὰ φυτὰ, ἀλλ' ἢ αἰσθησις παρ' αὐτοῖς φέρεται—εἰδοποιεῖται ἀνάλογος πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ὀργάνων. Ζῶον εἶνε καὶ τὸ δῖμηνον ἔμβρυον ἐν τῷ μητρικῷ κόλπῳ, ἀλλ' οὔτε αἰσθάνεται οὔτε κινεῖται, διότι οὐπω συνετελέσθη ἡ διάπλασις τῶν ὀργάνων ἢ τῶν πρωτοζῶων τάξεις, ἢ ἐσχάτη ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακί, ἀλλὰ καὶ ἡ πολυπληθέστατα ἐγκλείουσα τῶν ζῶων τὰ σμήνη, στερεῖται νεύρων καὶ αἰσθητηρίων καὶ ἀγγείων κυκλοφορίας καὶ σωλήνους πεπτικοῦ. Εἶναι ζῶα φέροντα βλεφαρίδας, ὅπως καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀνθηριδίοις τῶν φυτῶν περιεχόμενοι ὀργανοὶ, αἱ δὲ βλεφαρίδες αὐταὶ ὑπηρετοῦσιν ὡς ὄργανα κινητικά, ὡς εἴτινα ψευδοπόδια, καὶ διὰ τούτων μετατόζονται τὰ πρωτόζωα σκοπίμως ἐπ' ἐρεθισμοῖς ἐξωτερικοῖς. Τὸν μικροσκοπικὸν τούτον κόσμον, τὸν ἀόρατον τῷ γυμνῷ ὀφθαλμῷ, συνιστῶμεν ἡμῖν θερμότερα, ἵνα σπουδάσητε νῦν, ὅτε τοσοῦτοι ἐπαγγέλλονται τὴν μικροσκοπικὴν διδασκαλίαν, πᾶσαν ἔχοντες ἄνεσιν καὶ πᾶσαν βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν παρὰ τῶν ἀρχῶν. Προχθὲς ἐξετάζοντες ἡμεῖς περὶ δέιλῃν ὀψίαν οὐρα ἀπὸ κακοήθους πυρετοῦ ὑφικια, ἐκκριθέντα τὴν πρῶταν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, εἶδομεν πε-

ριεργοτάτας ἐγγέλεις ἐν τοῖς σηπομένοις οὖροις καὶ ἐπὶ μακρὸν κατεδεδεσμεύθημεν εἰς τὴν ἐπισκόπησιν τῶν ζωηροτάτων κινήσεων τῶν μικροσκοπικῶν ζωαρίων ἐκείνων. Ἐκινούντο ὀφιοειδῶς, ὡς εἰ κατὰ βούλησιν ἐκινούντο, ἔπειτα δ' ἐκρύπτοντο ὑπὸ κύτταρα ἐπιθηλιακὰ ἢ ὑπὸ κρυστάλλους ἀλάτων οὐρικῶν, καὶ μετὰ μικρὸν ἀνελάμβανον πάλιν τὴν εἰς τὰ πρόσω ὁδοποιρίαν. Οἷος κόσμος ἀγνωστων ὑπάρξεων φέρεται ἐν ταῖς ὀργανικαῖς οὐσίαις, ταῖς σηπομέναις ἢ ζυμουμέναις, καὶ εἰς ὁποίας καὶ πόσας λεγεῶνας ζῶντων πλασμάτων θὰ παρὰσχῃ ποτὲ τὴν ὕλην καὶ τὴν πηγὴν τὸ σῶμα ἡμῶν! Ἡ ζωὴ, κατατετημημένη εἰς μυρία κλάσματα καὶ ἐνδεδυμένη ἀπειρακρίθιμους μορφὰς εἶναι διακεχυμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτις καὶ αὐτὴ ὡς ὄλον σῶμα, ὡς ἐπρέσβευεν ὁ Ἀναξαγόρας, καὶ ζῆ καὶ κινεῖται καὶ αἰσθάνεται ἴσως.

Ἄναλυσαντες ἡμεῖς, κύριοι, καὶ ἀντεξετάσαντες ἐν τε τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζώοις τοὺς φερομένους, ὡς τούτων διασταλτικὸς χαρακτήρας, ἐδειξάμεν, ὅτι κατ' οὐσίαν δὲν διαστέλλονται τὰ φυτὰ ἐκ τῶν ζῶων. Καὶ ὅμως τὰ φυτὰ δὲν εἶναι ζῶα, καὶ τὰ ζῶα δὲν εἶναι φυτὰ, καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν πλάσματα διάμεσα, οἷον εἰ ἐπαμφοτερίζοντα τὰ ζῶα καὶ φυτὰ, αἱ μὲν ζῶα καὶ εἰ τινα ἄλλα.

Ἄμφότερα λοιπόν καὶ ζῶα καὶ φυτὰ εἶναι πλάσματα.

α) Ὁργανικά,

β) Ζῶα,

γ) ἔχοντα κατ' οὐσίαν τὰς αὐτὰς ζωτικὰς λειτουργίας θρεπτικὰς, πλαστικὰς, ἀναγεννητικὰς,

δ) Κεκτημένα κατ' οὐσίαν τὴν αὐτὴν δύναμιν τῆς κινήσεως,

ε) ἔχοντα διεγερτικότητα ἀνάλογον.

στ) Διαφέροντα μὲν αἰεὶ ἐπὶ μάλλον, ἐφ' ὅσον ἐξετάζονται ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων βαθμίδων τῆς ἀναπτύξεως,

ζ) Πλησιάζοντα δὲ πρὸς ἄλληλα, ἐφ' ὅσον ἐξετάζονται πρὸς τὰς τάξεις, τὰς ἐκατέρωθεν κατωτάτας καὶ

η) Τὰ τελευταῖον συμπίπτοντα καὶ οἷον ἀδιάκριτα καθιστάμενα ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τῶν ζῶωντων πλασμάτων, διότι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀνεβλάστησαν ζύμης, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φεράματος, ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ, ὃν ἐμάλαξεν ἐν τῇ παλάμῃ ὁ Πλάστης. Ἐξ οὐσίας ἀμόρφου, ἀνίστου, γλοιώδους, ἐρπυστικῆς, παρεμφορούσης πρὸς τὰς μὲν ζῶα καὶ τὰ ζώοις διεπλάσθησαν τὰ πρῶτα κύτταρα, ὡς τὰ πρωτοφανῆ ἐνόργανα ὄντα, ἀδιάκριτα ἂν ἦσαν φυτὰ ἢ ζῶα—πλάσματα ζῶων, ἐπαμφοτερίζοντα μεταξὺ ζῶων καὶ φυτῶν, ἔχοντα τὴν δύναμιν τοῦ αὐξάνεσθαι, ὅ ἐστι τοῦ ἐπισπᾶν νέαν ὕλην διὰ φυσικῶν καὶ χημικῶν δυνάμεων καὶ

ΠΕΡΙ ΦΩΤΟΦΑΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 2)

Εἰς πᾶν φωτοφασματοσκόπιον διακρίνουσι τέσσαρα κυρίως μέρη.

α.) Τὸν ἀναλυτὴν, συνιστάμενον ἐξ ἑνὸς ἢ πλείονων τριγωνικῶν πρισμάτων ὑέλινων, σκοπὸν ἔχοντα ν' ἀναλύῃ τὸ ἐκ τινος φωτεινῆς πηγῆς ἐκπεμπόμενον φῶς.

β.) Τὸν φωτοβόλον σωλήνα, φέροντα φακὸν ὑέλινον καὶ στενὸν ἀνοιγμα, ὅπως δι' αὐτοῦ διέρχεται τὸ ἐκ τῆς φωτεινῆς πηγῆς πρὸς τὸν ἀναλυτὴν ἐκπεμπόμενον φῶς, συνιστάμενον ἐκ δέσμης παραλλήλων ἀκτίνων.

γ.) Τὸ τηλεσκόπιον, χρησιμεῖον ὅπως δι' αὐτοῦ καθορᾶται τὸ ὑπὸ τοῦ ἀναλυτοῦ σχηματιζόμενον φωτεινὸν φάσμα· καὶ

δ.) Τὸ μικρόμετρον, οὗτινος σκοπὸς εἶνε, ὅπως δρίζεται ἀκριβῶς ἡ θέσις τῶν διαφῶρων τοῦ φάσματος γραμμῶν. Εὐρίσκειται δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ σωλήνῳ φωτῶν ὁμοίων διαφλογῶν λαμπάδος, καὶ ἔχει τοιαύτην θέσιν, ὡς εἶπε δταν παρατηρῶμεν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τὸ φάσμα, βλέπομεν συγχρόνως καὶ τὸ μικρόμετρον.

Καὶ ὁ μὲν ἀναλυτὴς εὐρίσκειται συνήθως ἐπὶ μεταλλίνου ποδὸς καθέτου τῷ ὀρίζοντι, πέριξ δ' αὐτοῦ ὀριζοντίως ὁ φωτοβόλος σωλήν, τὸ τηλεσκόπιον καὶ τὸ μικρόμετρον.

Καὶ τοιαύτην μὲν συντόμως εἶνε ἡ κατασκευὴ τοῦ φωτοφασματοσκοπίου, ἢ δὲ φωτοφασματικῆς ἀνάλυσις ἔχει ὡς ἐξῆς.

Πρὸ πολλοῦ ἐγένετο γνωστὸν, ὅτι σώματα διάπυρα, εὐρισκόμενα ἐν στερεῇ ἢ τετηκυῖα καταστάσει, ὡς π. χ. ὁ λύχνος τοῦ Δρομόνδου, συνιστάμενος ἐκ διαπύρου κυλίνδρου ἀσβέστου, δίδουσι φάσμα συνεχές, ὁμοῖον περίπτου πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἄνευ σκοτεινῶν γραμμῶν. Σώματα δὲ διάπυρα, ἀλλ' ἐν ἀεροειδεῖ καταστάσει, ὡς οἱ διάπυροι ἀτμοὶ νατρίου ἢ ἄλλου τινὸς σώματος, δίδουσι φάσμα διακεκομμένον, συνιστάμενον ἐξ ἐγχρόνων τινῶν γραμμῶν καθέτων πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ φάσματος. Τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὰς ἀχρόους λεγομένας φλόγας, εἰς τὰς ὁποίας διαπυροῦται σώματι εὐκόλως ἀναθυμώμενον. Τοιαῦται φλόγες εἶνε ἡ τοῦ υδρογόνου, ἢ τοῦ βουονειείου λύχνου καὶ ἡ τοῦ αἰνοπνεύματος, αἵτινες ἀναπτύσσουσι μὲν μεγάλην θερμοκρασίαν, δυναμένην νὰ μεταβάλῃ εἰς ἀτμοὺς πολλὰ σώματα, δίδουσι ὅμως φῶς ἀσθενὲς καὶ δυσόρατον. Ἐάν ἐν τῷ τοιαύτῳ φλογὸς διαπυρωθῇ ἄλλας μαγειρικῶν, ἢ ἐγγλῶριον θάριον, ἢ στρόντιον κτλ. ἢ ἀχρους φλόξ λαμβάνει χρομὰ τι ἰδιάζον, ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ποιοῦ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀναθυμωμένου σώματος, καὶ δίδει φάσμα διακεκομμένον, ἀποτελούμενον ἐξ ἐγχρόνων τινῶν γραμμῶν, ὁμοί-

νόμων, οἷον δι' ἐνδωσμώσεως, ἐξωσμώσεως, ἀναπόσεως, χημικῆς συγγενείας ἢ διαλογῆς, ἔτι δὲ κεκτημένα τὴν δύναμιν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὰ μορφολογικὰ στοιχεῖα κατὰ σχίσιν καὶ διαίρεσιν τῶν ὑπερχρόνων, ἢ καὶ ἀναπαρωγῆν ὁμοίων ἐν τῷ κόλπῳ τῶν πρωτοτύπων καὶ μητρικῶν, καὶ οὕτως οἰκοδομεῖσθαι διὰ βαθμιαίας ἀνελιξεως ἐν διαστήματι ἀνυπολογίστων αἰῶνων πρὸς μίαν μὲν διεύθυνσιν εἰς φυτὰ, αἰεὶ τελειότερα καὶ συνθετώτερα γινόμενα ἑαυτῶν, πρὸς ἑτέραν δὲ εἰς ζῶα, ὁμοίως καὶ ταῦτα αἰεὶ καθιστάμενα τελειότερα ἑαυτῶν. Ἐν τῇ κορυφῇ τῆς ὑψίστης βαθμίδος τῆς φυτικῆς κλίμακος εὕρηνται τὰ χεδροπὰ ἢ ψυχανθῆ, papilionacea, φυτὰ δικοτυλῆδονα—ἐν δὲ τῇ κορυφῇ, τῇ ὑψίστῃ βαθμίδι τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, ἴσταται ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διεμορφώθη ὑστατος πάντων, ὃν ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, μετ' ἧ ἀνεπαύθη.

Ἄλλ' ἀνεπαύθη ἄρα γε ὁ Δημιουργός; Ἡ κλίμαξ τῆς δημιουργίας δὲν θὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἄλλας βαθμίδας; Ἐκλείσθη ἄρα γε ἡ πηγὴ τῆς πλάσεως ἐπὶ γῆς; Ὡς ἀπὸ τοῦ προϊστορικοῦ ἀνθρώπου παρήχθη ὁ νῦν ἄνθρωπος, τάχα, περιτελλομένων αἰῶνων, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς καὶ τελειότερον πλάσμα ἀνθρώπινον; Ἄν ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ κοινωνία διαμορφοῦται οὕτως, ὥστε νὰ ἐκλείψωσι τὰ βίαια πάθη καὶ πᾶσα ἢ στρατιὰ τῶν ἀθλιότητων, τὰ διαστρέφοντα καὶ κατασχύνοντα τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν καλλονήν, δὲν εἶνε τάχα δυνατόν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι θὰ διαπλασθῇ ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ μέλλοντος ἀνθρώπου, ἔχοντος τότε πρὸς τὸν νῦν ἄνθρωπον, ὡς οὗτος πρὸς τὸν προϊστορικόν; Αὐτὸ δὲ τοῦτο δὲν δύναται ἄρα γε νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῶν φυτῶν; Πολλοὶ τῶν φυτολόγων πιστεύουσι εἰς τὴν ἀένανον γέννησιν νέων φυτῶν, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ἀτελεστάτων.

Περὶ τούτων ἀπάντων ἀποφανθήτω ἡ ἱστορία τῆς τῶν ὄντων γενέσεως. Ἡμεῖς περατοῦμεν τὴν παρούσαν εἰσαγωγὴν λέγοντες μόνον, ὅτι μεταξὺ φυτῶν καὶ ζῶων δὲν δύναται νὰ ἀχθῇ ὄριον ἀπαράβατον ἐκατέρωθεν, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῷ φυτῷ, ὃ οὐχ εὕρηται καὶ ἐν τῷ ζῷῳ, ὡς καὶ τὸ ἀντίστροφον, οὐδὲν ἐν τῷ ζῷῳ ἔστω καὶ ἀτελές καὶ κατ' ἐνδειξιν ἀπλήν, ὃ οὐ μὴ ὑπάρχῃ ἐν τῷ φυτῷ. — Διὰ ταῦτα δήπου καὶ ἡ βοτανικὴ σπουδάζεται καὶ κατ' ἑαυτὴν μὲν ὡς μία τῶν ἀρίστων ἐπιστημῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ ἀρίστη προπαιδεία τῆς ζωολογίας καὶ ἀνθρωπολογίας.

ων περίπου πρὸς τὸ χρώμα, τὸ ὅποιον ἔλαβεν ἡ ἀ-
χρους φλόξ.

Ὁ Βουνσένιος καὶ ὁ Κιρχόφιος παραβάλλον-
τες πρὸς τὸ φάσμα τοῦ ἡλίου τὰ φωτοφάσματα,
τὰ ὅποια δίδουσι φλόγες χρωματιζόμεναι δι' ἀνα-
θυμιάσεως ξένων σωμάτων, παρετήρησαν περιερ-
γον αὐτῶν ἀλλοίωσιν, ὅτι δηλ. πρὸς σχηματισμὸν
αὐτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος παρατηρού-
μενα ἐπὶ τῶν ἐγγύων μέρη, ἦτοι ἰσθμῶς, βαθὺ κυ-
ανοῦν, ἀνοικτὸν κυανοῦν, πράσινον, κίτρινον, πορ-
τογαλλικόχρουν καὶ ἐρυθρὸν, καθίστανται σκοτει-
νὰ, ἦτοι ἐξαφανίζονται, μέρος δὲ ὠρισμένων σκο-
τεινῶν γραμμῶν ἐμφανίζεται φωτεινὸν μετὰ διαφο-
ρὰ χρώματα, ἐξαρθρώμενα, ὡς ἂν ἐρρήθη, ἐκ τοῦ ποιοῦ
τῶν ἀναθυμιασμένων σωμάτων. Εὐρον δὲ ὅτι, ὁ
ἀριθμὸς, τὸ χρώμα καὶ ἡ θέσις τῶν ἐγγύων τού-
των γραμμῶν εἶνε διάφορος μὲν εἰς τὰ διάφορα
τῆν φύσιν χημικὰ στοιχεῖα, ὁ αὐτὸς ὅμως πάν-
τοτε δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σδιχεῖον. Ἐκ τῆς ἀνα-
καλύψεως ταύτης γίνεται φανερόν, ὅτι διὰ τῆς φω-
τοφασματικῆς ἀναλύσεως εἶνε δυνατὸν νὰ ὀρι-
σθῆ ἡ ποιοτικὴ σύστασις χημικῆς τινος ἐνώσεως
δυναμένης νὰ λάβῃ διάπυρον ἀτμοειδῆ κατάστασιν.

Περαιτέρω πειράματα τῶν ἀνδρῶν τούτων κα-
τέδειξαν, ὅτι αἱ φωτεινὰ αὐτὰ γραμμὰ φασμά-
των διαφόρων στοιχείων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ὀρι-
σμένας σκοτεινὰς γραμμὰς τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος,
ὧν ἡ θέσις ὀρίζεται ἀκριβῶς διὰ τοῦ μικροτέρου.
Ἐὰν ἐντὸς βρυουσειοῦ φλογὸς πυρῶσμεν ἄλας
μαγειρικόν, ἢ μὲν φλόξ λαμβάνει χρώμα κίτρινον,
τὸ δὲ φάσμα αὐτῆς φέρει δύο κίτρινὰς σκοτεινὰς
γραμμὰς τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος, σημειούμενας διὰ
τοῦ γράμματος D. Αἱ γραμμὰ αὐτὰ αἱ φωτει-
ναὶ τοῦ μαγειρικοῦ ἄλατος, λεγόμεναι τοῦ γα-
τρίου, καθίστανται σκοτεινὰ καὶ συνταυτίζονται
μετὰ τῶν σκοτεινῶν γραμμῶν D τοῦ ἡλιακοῦ φά-
σματος, ὅπερ παρατηρεῖται, ἐὰν συγχρόνως μετὰ
τοῦ φωτὸς τῆς κίτρινον χρώμα λαβούσης φλογὸς
εἰσεέλθῃ εἰς τὸ ὕελινον πρίσμα καὶ ἡλιακὸν φῶς.

Ἐπίσης σκοτεινὰ γίνονται αἱ κίτριναί γραμ-
μαὶ τοῦ νατρίου καὶ καταλαμβάνουσι τὴν αὐτὴν
θέσιν D, ἐὰν ὀπισθεν τῆς φλογὸς τεθῆ λύχνος
Δρουμόνδου, οὕτως ὥστε τὸ φῶς αὐτοῦ νὰ εἰπέλ-
θῃ εἰς τὸ φωτοφασματοσκόπιον μετὰ τοῦ φωτὸς
τῆς φλογὸς. Ὡς γνωστὸν ὁ λύχνος τοῦ Δρουμόν-
δου δίδει φάσμα συνεχές, ὅπως καὶ ὁ ἥλιος, ἀνευ
ὅμως σκοτεινῶν γραμμῶν· πολλὰ ὅμως τούτων
ἐμφανίζονται ἐπὶ τοιοῦτου φάσματος, ἐὰν πρὸ αὐ-
τοῦ θέσωμεν φλόγα ἄχρουν, ἐν τῇ ὁποίᾳ διαπυροῦν-
ται ἄλατα μετάλλων εὐκόλως ἀναθυμιάμενα· τότε
τὸ συνεχές τοῦ Δρουμόνδου λύχνου φάσμα ἐμφα-
νίζεται μετὰ ἀριθμὸν τινὰ σκοτεινῶν γραμμῶν, αἵτι-
νες ἀμέσως γίνονται φωτεινὰ, ἅμα ἀφαιρέσωμεν
τὸν λύχνον. Αἱ σκοτεινὰ αὐτὰ γραμμὰ ἀντιστοι-
χοῦσι πρὸς ὀρισμένας σκοτεινὰς γραμμὰς τοῦ ἡ-
λιακοῦ φάσματος.

Ἐπὶ τῇ βᾶσει καὶ ἄλλων πειραμάτων ἐπὶ δια-

φόρων στοιχείων συνέστη ὁ ἐξῆς νόμος τῆς φω-
τοφασματικῆς ἀναλύσεως.

Φλόγες κεχρωματισμέναι, τῶν ὁποίων τὰ φω-
τοφάσματα συνίστανται ἐξ ἐγγύων γραμμῶν, το-
σοῦτον ἐξασθενίζουσιν ἀκτίνες ἑμοίου χρώματος
ἐκπεμπομένης ἐξ ἑτέρας πηγῆς φωτεινῆς ἰσχυρο-
τέρας καὶ διὰ τῶν φλογῶν τούτων διερχομένης,
ὥστε ἐν τῇ φωτοφασματοσκοπίᾳ ἀντὶ ἐγγύων
γραμμῶν κεχωρισμένων παρατηρεῖται φάσμα
συνεχές, φέρον σκοτεινὰς γραμμὰς.

Ὅθεν καὶ ἐκ τῆς σπουδῆς τοῦ ἡλιακοῦ φά-
σματος δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν καὶ περὶ τοῦ
ποιοῦ τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἔχει ὡς ἐξῆς. Ὁ ἥλιος πε-
ριβάλλεται ὑπὸ ἀεροειδοῦς περιδλήματος διαπύρου
καὶ φωτοδόλου, ὀπισθεν δ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ κύ-
ριον τοῦ ἡλίου σῶμα, ὁ τετηκὼς καὶ διάπυρος
πυρὴν αὐτοῦ. Τὸ φῶς τοῦ πυρῆνος τούτου ἔχοντος
λίαν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, διερχόμενον διὰ τῆς
διαπύρου ἀτμοσφαιρας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχουσιν
ἐν ἀτμοειδῇ καταστάσει πλείστα σῶματα, ἀπερ-
γάζεται τὰς σκοτεινὰς γραμμὰς τοῦ ἡλιακοῦ φά-
σματος ἀναλόγως, ὅπως ὁ λύχνος τοῦ Δρουμόν-
δου. Ὅπως δὲ εὐρωμεν τίνα στοιχεῖα εὐρίσκον-
ται ἐν ἀτμοειδῇ καταστάσει ἐντὸς τῆς διαπύρου
τοῦ ἡλίου ἀτμοσφαιρας, ἀρκεῖ νὰ εὐρωμεν πρὸς
τίνα φωτοφάσματα κεχρωματισμένων φλογῶν ἀν-
τιστοιχοῦσιν αἱ σκοτεινὰί γραμμὰί τοῦ ἡλιακοῦ
φάσματος. Οὕτως εὐρον, ὅτι ἐν τῇ ἡλιακῇ ἀτμο-
σφαιρᾷ ὑπάρχουσι τὰ μέταλλα νάτριον, μαγνή-
σιον, ἀσβέστιον, βόριον, στρόντιον, σίδηρος, χαλ-
κός, νικέλιον, ψευδάργυρος, κάδμιον καὶ χρώμιον·
προσέτι ὕδρογόνον κτλ.

Ὅτω τὸ ἀπλοῦν τοῦ Νεύτωνος πρίσμα καὶ αἱ
σκοτεινὰί τοῦ Φραουενχοφέρου γραμμὰί τοῦ φω-
τοφάσματος, χρησιμεύουσι νῦν οὐ μόνον, ὅπως
μανθάνωμεν τὸ ποῖον τῶν ἐπιγεῖων σωμάτων καὶ
ἀνακαλύπτωμεν πλείστα στοιχεῖα εἰς ἐλαχίστα·
εὐρισκόμενα ποσότητος, ἀλλὰ καὶ νὰ γνωρίζωμεν
μετ' ἀκριβείας τὸ ποῖον τῶν ἀπειρῶν τοῦ ἀχανοῦς
νυδρανίων σωμάτων, εἰς μεγίστας ἀφ' ἡμῶν εὐρι-
σκομένων ἀποστάσεις. Καὶ ἐγένετο ἤδη γνωστὸν
τὸ ποῖον τοῦ ἡλίου, τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ
τῶν φωτογενελῶν, αἵτινες εἰς τοιαύτας ἀφ' ἡμῶν
εὐρίσκονται ἀποστάσεις. ὥστε, ὅπως τὸ φῶς των
φθάσῃ ἄχρις ἡμῶν, πρέπει νὰ παρέλθωσι πολλὰ
χιλιάδες ἐτῶν ! !

K. M.

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ

ΠΕΡΙ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ

Ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ μαθημάτων
τοῦ ὕφηγτοῦ κ. Α. ΚΑΛΛΙΒΟΚΑ

(συνέχεια)

γ'. Πνιγμονὴ διὰ κατορύξεως. Ὁ τρόπος οὗ-
τος τῆς πνιγμονῆς εἶναι ἐκ τῶν συχνοτέρων ἐπὶ
παιδοκτονίας· συνίσταται δὲ εἰς τὴν κατορύξιν
τοῦ παιδίου ἐν οὐσίᾳ στερεῇ, κατὰ τὸ μᾶλλον
ἢ ἥττον ἐν κακιστάσει κόνεως, οἷον ἐν χρώματι,
τέφρᾳ, ἄμμῳ, πιτύροις, κόπρῳ κ. λ. π.

Ὁ θάνατος ἐν τῇ οὕτω τελομένη πνιγμονῇ
ἐπέρχεται βραδύτερον ἢ κατὰ τοὺς προμνημο-
νευθέντας τρόπους. Οὕτω, βρέφη κατωρυχθέντα
ἐν γῆ εἰς βάθος 25—30 ὑφεκατομέτρων, ἐξή-
χθησαν ζῶντα μετὰ διαμονὴν 4—5 ὥρων
(Tardieu).

Τὰ φαινόμενα τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν ἐκ πνι-
γμονῆς θάνατόν εἰσι καὶ ἐνταῦθα σαφῶς ἐκδε-
δλωμένα. Τὸ ἐμφύσημα εἶναι καταφανεὲς ὡς
καὶ ὁ ἐν τοῖς ἀεροφόροις ὁδοῖς αἰμόφυρτος ἀ-
φρός. Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ ἐκχυμώσεις αἰὶ ὑποπλεύ-
σαι, αἱ ὑποπερικάρδιοι καὶ αἱ περικράνιοι δὲν
ἐλλείπουσι.

Τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα συνίστανται μόνον εἰς
τὴν ἐπέλειψιν τοῦ σώματος ἐκ τῆς ὕλης, ἐν ἣ
ἢ κατορύξις ἐγένετο. Οὐδεμίαν κάκωσιν ἢ ἄλλη
ἀλλοίωσιν ἀπαντᾷ ἐν γένει. Ὅσαίσι δὲ εὐρί-
σκονται ἔχνη βίαις, δεόν νὰ ἐρευνηθῆται μήτοι ὁ
θάνατος προήλθεν ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἢ μήτοι καὶ
αὐτῇ ἢ πνιγμονῇ ἐτελέσθη κατ' ἄλλον τινὰ
τρόπον, ἢ δὲ κατορύξις ἐγένετο μετὰ θάνατον.

Τὸ ζήτημα, ἂν ἄτομόν τι κατωρύχθῃ ζῶν ἢ
θνήσκῃ ἔχει πολλὴν σημασίαν, ὡς εὐκόλως δύ-
ναται τις νὰ ἐννοήσῃ. Πρὸς λύσιν δ' αὐτοῦ δεόν
νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν τοῖς ἀεροφόροις ὁ-
δοῖς ἢ τοῖς πεπτικοῖς ὀργανοῖς εὐρεσιν οὐσίας,
ὡς ἐκείνης, ἐν ἣ ἐγένετο ἢ κατορύξις. Ἐκ τῶν
ἐπὶ ζῶων τελεσθέντων πειραμάτων ὑπὸ πολ-
λῶν, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν Matthysen, Beringuier,
Tardieu καὶ τῆς Ἱατροχειρουργικῆς Ἐταιρίας
τοῦ Λονδίνου, προκύπτει ἀνεμφιρότως, ὅτι ἂν
ἢ κατορύξις ἔλαβε χώραν ἐν ζωῇ, ἢ οὐσία, ἐν ἣ
αὕτη ἐγένετο, εἰσχωρεῖ μέχρι τοῦ οἰσοφάγου
καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ στομάχου. Τούναντίον, ὅταν
ἢ κατορύξις γίνεταί μετὰ θάνατον, ἢ οὐσία
ἀνευρίσκειται εἰς τὸ στόμα, τὴν ρίνα, τὸν φά-
ρυγγα, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐν τοῖς ἀεροφόροις ὁ-
δοῖς μέχρι καὶ τῶν λεπτοτάτων βρογχικῶν
κακιδώσεων, οὐδέποτε ὅμως ἐν τῷ οἰσοφά-
γῳ καὶ τῷ στομάχῳ. Ὡς ἐξῆς δὲ τὸ φαινόμε-
νον τοῦτο ἐξηγεῖται. Ἴνα ἢ οὐσία εἰσχωρήσῃ
ἐν τῷ οἰσοφάγῳ καὶ τῷ στομάχῳ δεόν τὸ ἄτο-
μόν νὰ ἐκτελέσῃ κινήσεις καταπόσεως, δεόν

ἐπομένως νὰ ζῇ. Τούναντίον, ἐν τοῖς ἀεροφό-
ροις ὁδοῖς εἰσχωρεῖ ἢ οὐσία, βραδέως μὲν ἀλλ'
ἀσφαλῶς, μετὰ θάνατον διὰ τῶν χαλαρωθέν-
των καὶ χαϊνόντων στομίων αὐτῶν. Δὲν εἰσ-
χωρεῖ δ' ἐν αὐταῖς ἐν ζωῇ ἢ οὐσία, εἰμὴ ἐξχι-
ρευτικῶς, διότι ἐκ τῆς συμπίεσεως, ἣν ὀφίσταν-
ται οἱ ἀναπνευστικοὶ μῦς ἐκ τοῦ βάρους τῆς
οὐσίας, ἐν ἣ ἐγένετο ἢ κατορύξις, ἐξασθενεῖ ἢ
εἰσπνευστικὴ δύναμις, ἂν μὴ ἐντελῶς κατα-
λύηται.

δ'. Πνιγμονὴ δι' ἀποκλεισμοῦ ἐν χώρῳ
στενῷ καὶ ὅλως κεκλεισμένῳ. Καὶ κατὰ τὴν
οὕτω τελομένην πνιγμονὴν, τὰ σημεῖα εἰσὶ
σαφέστατα. Ζῶν, ἅτινα ὁ Tardieu ἀπέκλει-
σεν ἐν θήκῃ, ἢς ἢ χωρητικότης ἦν δις ἢ τρίς
μεγαλειτέρα τοῦ σώματος αὐτῶν, ἀπέθανον
μετὰ παρέλευσιν μιᾶς καὶ ἡμισείας μέχρι δύο
ὥρων, παρουσιάσθησαν πάντῃ τὰ σημεῖα τῆς
πνιγμονῆς. Ἐπὶ τῶν πνευμόνων εὐρέθησαν πολ-
λαὶ ἐρυθραὶ κηλίδες καὶ ἀπειροὶ ἀποπληκτικαὶ
ἐστῖαι, ἐπὶ τε τῆς ἐπιφανείας καὶ ἐν τῷ πάχῳ
τοῦ ἴστοῦ αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ εἰς τινὰ σημεῖα
φυσκαλίδες ἐμφυσήματος.

Εὐνόητον ὅτι κατὰ τὴν οὕτω τελομένην
πνιγμονὴν, ἣτις ἄλλως τε εἶναι σπανιωτάτη,
οὐδὲν ἐξωτερικὸν σημεῖον ἀπαντᾷ.

(ἔπεται συνέχεια).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τὴν Γενικὴν Παθολογίαν
ὑπὸ τοῦ ὕφηγτοῦ κ. Ν. Π. ΠΑΡΙΣΠ

Κύριοι!

«Ζῶμεν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ζῶ-
μεν», ἀναφωνεῖ ἔνθους ἐν Παρισίοις ὁ Καθηγη-
τῆς τῆς Γενικῆς Παθολογίας Bouchard, «ὅ-
ταν ἐνδιαφερόμεθα περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν
Ἱατρικὴν!»

Καὶ τῶνόντι, περὶ τί ἄλλο ἀσχολεῖται ἢ ἡ-
μετέρα ἐπιστήμη, εἰ μὴ περὶ τὴν ζωὴν; Ἡ ζωὴ
εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῆς Ἱατρικῆς. Περὶ τού-
την οἱ φιλόθρωποι ἐργάζονται τῆς ἡμετέρας ἐπι-
στήμης ἀκαμάτως ἡμέρας καὶ νυκτὸς καταγι-
νοῦνται, καὶ συντόμως ἐργάζονται πρὸς ἀνακά-
λυψιν τῶν νόμων τῶν διεπόντων τὴν ζωὴν, πρὸς
εὐρεσιν τῶν ἀντιδρώντων τῇ ζωῇ, ἢ τῶν δια-
τηρούντων αὐτὴν μέσων ἢ ἐρεθιστηρίων. Ἡ ἐ-
ποχὴ δὲ μάλιστα αὕτη, ἢ σήμερον, χαρακτηρί-
ζεται διὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς προσόδων, ἧς ἐ-
ποιήσατο ἐν τῇ Ἱατρικῇ, ἣτις χωρεῖ ταχέϊ τῷ
ποδί, καὶ διὰ τῶν ὁποίων «πρέπει νὰ ζῶμεν»·
διότι δηλαδὴ εὐρύτατον ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν
τὸ στάδιον τῆς ἐργασίας ὑπὲρ τῆς φιλοθρη-
ποτάτης ἐκείνης ἐπιστήμης, ἣτις, ὡς ἀντικείμε-
νον ἔχει, ὡς εἴπομεν, ὅτι ὡς πολυτιμώτατον

ὁ ἄνθρωπος δικαίως θεωρεῖ, ἐπιστήμης, ἥτις εἰς *euthanasian* καὶ ἀθανασίαν ἕκαστον εὐγνωμόνως ἀγει τοὺς ὀτρητοὺς αὐτῆς τέκτονες.

Ἐσμέν, κύριοι, καὶ κινούμεθα καὶ ζῶμεν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ ὀρισμένης ἐξωτερικῆς συνθήκας ἢ ὄρους, καὶ ὑποκειμέθα, ἐνόσω ζῶμεν, εἰς διηνεκῆ δημιουργίαν καὶ καταστροφὴν τῶν συνιστώντων ἡμᾶς στοιχείων, καθ' ὀρισμένους νόμους· ἡ συμβολὴ δὲ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκείνων ὄρων, καὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν *νόμων*, συνίστησι καὶ ἀποτελεῖ τὰ δύο ἐκείνα κύρια τῆς ζωῆς *φαινόμενα*, ἧτοι τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν καταστροφὴν, τὴν ζῶν καὶ τὸν θάνατον, τὴν μεταλλαγὴν ἢ τὸν μετασχηματισμὸν τῆς ὄλης.

Καὶ ἐνόσω μὲν ἡ ἐνόσθη αὕτη τῆς ζωῆς ἐκδηλοῦται διὰ τῆς συνήθους ἀρμονίας ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἡμῶν, ἐνόσω δὲ ὄργανα ἡμῶν καὶ τὰ συνιστώσα αὐτὰ στοιχεῖα ζῶσιν ὑπὸ τοῦ βῆθι θέντα ὄρους καὶ νόμους, καὶ ἐκτελοῦσιν ἀκριβῶς, τὰς ὀρισμένας λειτουργίας, ἐξακολουθοῦμεν ζῶντες ἐν τοιαύτῃ τινὶ καταστάσει, ἢ ἐν γινώσκωμεν πάντες καὶ ἀποκαλοῦμεν *ὕγιαν*. Τοῦναντίον δὲ, ἂν δυσμενῆς τις ἐξωτερικὴ ἐπίδρασις ἐπιηράσῃ τὸν ὀργανισμὸν ἡμῶν, ἢ ἂν ἐσωτερικὴ τις διατάραξις ἐπέλθῃ ἕνεκα ἄλλης τινὸς αἰτίας, ὥστε ν' ἀλλοιωθῇ ἡ συνήθης ὕψη καὶ κατασκευὴ καὶ σύνθεσις τῶν ὀργάνων ἡμῶν, καὶ νὰ διαταραχθῇ ἡ λειτουργία αὐτῶν, τότε ἐπιγιγνεται ἐν ἡμῖν ἑτέρα τις κατάστασις, ἢν πάθος ἢ νόσος ὀνομάζομεν.

Ἄρα καὶ ἡ ὕγεια καὶ ἡ νόσος σχετικαὶ καταστάσεις εἰσὶ τῆς ζωῆς· διότι ἀμφοτέρω τρόπος ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς τοῦ ὀργανισμοῦ εἰσίν.

Ἄλλὰ, κύριοι, ὁ ἄνθρωπος πάσχων, ζητεῖ τὴν *ἴασιν* τοῦ πάθους αὐτοῦ, διότι ἀναγκάζεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς ταύτην νὰ προστρέχῃ, ὅπως ἀπαλλαγῇ τῶν ἐκ τοῦ πάθους δεινῶν. Ὡστε ἡ ἀνάγκη, ἢ καὶ θεοὶ *πειθοῦνται*, παρώρμησε καὶ ὠδήγησε καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν *Ἰατρικὴν*, ἧτοι τὸ ἀίσθημα ἢ ἐνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Ὅθεν σύγχρονος τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ ἀμέσως μετὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ παθόντι καὶ πάσχοντι, ἡ *Ἰατρικὴ*, ἢ *σκοποῦσα τὴν ἴασιν τῶν παθῶν ἢ νόσων*.

Δικαίως δὲ πᾶν ἀναφώνει ὁ θεὸς Ἰπποκράτης, ὁ πατήρ αὐτῆς· «τῷ δ' εὐρήματι τούτῳ καὶ ζητήματι τί ἂν τις οὐνομα δικαιότερον ἢ προσῆκον μᾶλλον θεῖν ἢ ἰατρικὴν; ὅτι γε εὐρηται ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνθρώπου ὑγιείν τε καὶ τροφῇ καὶ σωτηρίῃ, ἀλλαγμὰ κείνης τῆς διαίτης, ἐξ ἧς οἱ πόννοι καὶ νοῦσοι καὶ θάνατοι ἐγίνοντο».

Γινώσκετε δὲ, κύριοι, ὅτι ἡ Μυθολογία ἐξαρτᾶ τὴν Ἰατρικὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ φοίβου Ἀπόλλωνος, τοῦ μουσηγέτου, τοῦ διδάξαντος ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος τὴν τέχνην τοῦ ἴσθαι τὰς νόσους εἰς τὸν υἱὸν αὐ-

τοῦ Ἀσκληπιόν, πρὸ τοῦ ὀποίου, κατὰ τὸν Γαληνόν, «τέχνη μὲν ἰατρικὴ οὐπω ἦν, ἐμπειρίαν δὲ τινὰ οἱ παλαιοὶ φαρμάκων εἶχον καὶ βοτανῶν».

Ὅθεν ὁ ἀρχῆθεν σκοπὸς τῆς Ἰατρικῆς ἦν ἡ τῶν νόσων *θεραπεία*, τῇ *τέχνῃ*, τῇ χειρουργικῇ μάλιστα, ἢ μεταγενεστέρως πολὺ καὶ ἡ *διαιτητικὴ* καὶ ἡ *φαρμακευτικὴ* συνεδέθη. *In tres partes medicina diducta est*, λέγει ὁ Κέλσος, περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡροφίλου καὶ τοῦ Ἐρασιστράτου λόγον ποιούμενος, *ut una esset quæ victu, altera quæ medicamentis, tertia quæ manu moderetur*.

Ἡ σήμερον Ἰατρικὴ, κύριοι, ὡς ἐπιστήμη, ἧτοι ἀκριβῆς γνῶσις τῆς ἀληθείας (= τοῦ ὄντος) μετὰ λόγου καὶ πειραματικῆς λύσεως, ἀποτελεῖται ἢ συνίσταται ἐξ ἀληθειῶν, εἰλημμένων μάλιστα ἀπὸ τῶν οὕτω δὴ καλουμένων *θετικῶν ἐπιστημῶν*, δι' ὧν ὀδηγεῖται εἰς τὴν γνῶσιν τῶν διαφορῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ πάντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ δρώντων, ἅτινα δύνανται νὰ διατηρήσωσιν, ἀλλοιωσωσιν, ἢ ἐπαναγάγωσιν, εἰ δυνατόν, τὴν ζῶν εἰς τὴν συνήθη αὐτῆς ἐκφάνσιν. Σκοπούσης δ' οὕτω τῆς Ἰατρικῆς τὴν ὀρθὴν τῶν νόσων *διάγνωσιν* καὶ τὴν προσήκουσαν *θεραπείαν*, ἀναγκαῖόν ἐστίν, ὅπως *δυνηθῇ* ὁ ἰατρὸς νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν αὐτόν, νὰ γινώσκῃ ἐπισταμένως καὶ *ἄλλα μὲν πολλά, μάλιστα δὲ α'*) τὴν *ἀνατομικὴν* κατασκευὴν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· β') τὰς *φυσιολογικὰς* αὐτοῦ λειτουργίας· γ') τὴν *παθολογικὴν* αὐτοῦ κατάστασιν, καὶ δ') τὰ *ὕγιανά* καὶ *φαρμακευτικὰ* μέσα, δι' ὧν θέλει ὀδηγηθῆ καὶ ἐνεργήσῃ δεόντως· πρὸς δὲ, δεόν νὰ γινώσκῃ καὶ πάντας τοὺς βοθητικὸς ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κλάδους, *χημείαν* μάλιστα, καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ *μικροσκοπίου*, τὰ δυνάμενα νὰ φέρωσιν τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν *αἰτίων* τῶν νόσων, εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὄλης Ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Ἡ γνῶσις, κύριοι, τῶν *ἀναγκαίων* ὄρων τῆς ζωῆς, ἧτοι ἡ σπουδὴ τοῦ *ὕγιου* ἀνθρώπου, ὀδηγεῖ ἡμᾶς φυσικῶς εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἀναγκαίων ὄρων τῆς νόσου, ἧτοι τοῦ ζῶντος μὲν, ἀλλὰ πάσχοντος ὁμοίως ἡμῶν· διότι αἱ *διαταραχαί* τῆς ζωῆς = τῆς ὑγείας, αἱ *παθήσεις* δηλονότι, ἐξαρτῶνται ὁμοίως ἐκ τῶν αὐτῶν ἐπιδράσεων, αἵτινες διατηροῦσι τὴν ζῶν τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν ἐν ὑγιεὶ καταστάσει. Καὶ οἱ ὑγιεῖς καὶ οἱ πάσχοντες ζῶσι. Φυσιολογία λοιπὸν καὶ Παθολογία εἰσίν ὄροι κατὰ συνθήκην, κυρίως εἰπεῖν, εἰλημμένοι ἐν τῇ Ἰατρικῇ, δι' ὧν διακρίνομεν πᾶν ὅ,τι ἀφορᾶ εἰς τὸν ὑγιαίνοντα, ἢ εἰς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπον. Ὡστε, ὡς ἀληθῶς, ἡ *Παθολογία* εἶνε *ἀνατομία* καὶ *φυσιολογία* *συγκριτικὴ*, καὶ ὡς τοιαύτη μάλι-

στα ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέρος τῆς Ἰατρικῆς, τὸ περὶ παθῶν ἢ νόσων πραγματευόμενον, περὶ τῶν νόμων τῆς γενέσεως αὐτῶν, περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, κλπ.

Ὅθεν, *Παθολογία* μερικώτερον εἶνε ἡ ἐπιστήμη, ἥτις πραγματεύεται περὶ τῶν ἀλλοιώσεων καὶ τῶν διαταράξεων τῆς ζωῆς τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ Παθολογία σπουδάζει ἀπάσας τὰς βλάβας τὰς ἐπερχομένας εἰς τὴν ὕλικὴν διάταξιν τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ τῶν συνιστώντων αὐτὰ *ιστῶν* καὶ ἀνατομικῶν στοιχείων (= *κυττάρων*), πάσας τὰς αἰτίας, ὧν ἕνεκα ἀλλοιοῦνται οὕτως αὐτὰ καὶ διαταράσσονται τὴν λειτουργίαν· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐξετάζει τὴν *φύσιν* καὶ τὴν *οὐσίαν* τῶν νόσων, καὶ οὕτως ὀδηγεῖται εἰς τὴν δέουσαν *θεραπείαν*, δι' ὧν διαθέτει μέσων.

Ὅπως *δυνηθῶμεν*, κύριοι, συστηματικώτερον νὰ σπουδάσωμεν τὴν Παθολογίαν καὶ λεπτομερέστερον, ὅπως *δυνηθῶμεν* νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ νῷ ἡμῶν τοσοῦτον ἐπιστημονικὸν ὕλικόν, εἰμῶν ἠναγκασμένοι νὰ διακρίνωμεν τὴν Ἰατρικὴν εἰς μέρη. Οὕτω διακρίνομεν αὐτὴν εἰς *Ἐσωτερικὴν παθολογίαν*, εἰς *Ἐξωτερικὴν* ἧτοι *Χειρουργικὴν*, καὶ εἰς *Μαιευτικὴν*. Καθ' ὅσον δὲ σπουδάζομεν τὰς νόσους ὀρισμένων ὀργάνων τοῦ σώματος, ἢ *εἰδικὰς*, ἢ ἀπαντώσας εἰς τὸ ἐν μόνον τῶν φύλων, κ. τ. τ. διακρίνομεν καὶ ἴδια τμήματα ἢ κλάδους τῆς Ἰατρικῆς, ὅποιοι ἢ *Γυναικολογία*, ἢ *Ὀφθαλμολογία*, ἢ *Συφιλολογία*, ἢ *Δερματοπαθολογία*, ἢ *Νευροπαθολογία*, ἢ *Ψυχιατρικὴ*, κλπ., καὶ συνιστῶμεν οὕτω τὰς καλουμένας *εἰδικότητας*.

(ἔπειτα *συνέχεια*).

Α Ι Α Π Ο Τ Η Σ Σ Κ Η Ν Η Σ Ε Ν Τ Υ Π Ω Σ Ε Ι Σ Η Μ Ω Ν

κατὰ τὴν *διδασκαλίαν* τοῦ *Φιλοκλήτου*.

Ἡ αὐλαία ἀναπετάσσεται. Ἐπὶ τῆς σκηνῆς παρίσταται ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Νεοπτόλεμος καὶ τὸς φρουρός. Ὁ Ὀδυσσεύς γνωρίζει εἰς τὸν Νεοπτόλεμον τὴν νῆσον Λήμνον, περιγράφει πῶς τὸ ἄντρον τοῦ Φιλοκλήτου, ἔνθα πιθανῶς ἤθελον εὔρη αὐτόν. Ὄντως ὁ Νεοπτόλεμος διακρίνει που, οὐ μακρὰν τὸ ἄντρον καὶ κατὰ μικρὸν προσελθόντες εὐρίσκουσι

κενὴν οἰκίαν ἀνθρώπων *δίχα*

ἔνδον δὲ ἐκ φύλλων στρωμνὴν, ἔκπωμα, πυρεῖα καὶ βᾶκην τινά, ἐξ ὧν εἰκάζει ὁ Ὀδυσσεύς ὅτι πάντως ἐνταῦθα που κατοικεῖ ὁ τοῦ Ποικάντος υἱὸς Φιλοκλήτης· ἐπειδὴ δὲ σφόδρ' αὐτὸν ἐφοβεῖτο πέμπει κατὰσκοπον τῆς ὁδοῦ ἵνα μὴ λαθῶν ἐπέλθῃ. Εἶτα πειρᾶται νὰ πείσῃ

τὸν Νεοπτόλεμον ὅπως διὰ λόγων ἐκκλίεψη τὴν τοῦ Φιλοκλήτου ψυχὴν ὑποκρινόμενος μῦθος μὲν κατὰ τῶν Ἀτρειδῶν, ἔσχατα δ' ἔσχατων κακὰ κατ' αὐτοῦ λέγων ὡς λύπην μὲν οὐδεμίαν διὰ τούτων τοῖς Ἀχαιοῖς παρέχων, χαρὰν δὲ μεγίστην, τὰ τούτου τόξα λαβῶν. Ἀλλὰ ἡ εὐγενὴς ψυχὴ τοῦ Νεοπτολέμου δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο· προτιμᾷ νὰ ἀγάγῃ αὐτὸν πείσας ἢ βία, οὐχὶ δὲ διὰ δόλου, αἰσχρὸν ἠγούμενος τὸ ψευδῆ λέγειν. Ὁ πανούργος ὅμως Ὀδυσσεύς λέγει ὅτι οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν φέρον τὴν σωτηρίαν, καὶ παντὶ δόλῳ χρῆσάμενος ἐπὶ τούτοις πείθει αὐτόν, ὅτι *σοφὸς κἀγαθὸς* κληθήσεται. Οὗτος δὲ πᾶσαν ἀφείσ τὴν αἰσχύνην συναίνει νὰ πράξῃ τὸ προσταχθὲν καὶ μνημονεῖ ὅσα εἰς αὐτὸν παρήνεσεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις λαβῶν ταύτην τὴν ὑπόσχεσιν ἀπέρχεται εὐχόμενος·

Ἐρμῆς δ' ὁ πέμπων δόλους ἠγήσατο νῆν
Νίκη τ' Ἀθάνα Πολιάς, ἢ ὡς μ' αἶε.

Μετὰ τὴν τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐξοδὸν παρέρχεται ὁ Χορὸς ἐκ ναυτῶν ἀποτελούμενος, συνοδευούσης τῆς μουσικῆς. Ἐνταῦθα γίγνεται διάλογος τις μεταξὺ Νεοπτολέμου καὶ Χοροῦ, ὁπότε ἀκούεται

βαρεῖα τηλόθεν ἀδᾶ
τρυσάνωρ.

στρέψαντες δὲ πάντες τὰ βλέμματα ὀρῶσιν ἄνδρα ὑπ' ἀνάγκης ἔρποντα, τὸν Φιλοκλήτην. Οὗτος ἰδὼν αὐτοὺς διαγιγνώσκει ἐκ τοῦ τῆς στολῆς σχήματος ὅτι εἰσὶν Ἕλληνες, βούλεται δὲ νὰ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς διαπυθάνεται προτρέπων ἵνα μὴ δείσαντες ὀκνήσωσι νὰ φωνήσωσι πρὸς αὐτόν, ἐὰν ὡς φίλοι ἤλθον. Πρὸς τὸν Φιλοκλήτην ἀποκρίνεται ὁ Νεοπτόλεμος λέγων ὅτι εἰσὶν Ἕλληνες, αὐτὸς δὲ υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, Νεοπτόλεμος καλούμενος, πλεῖ δὲ εἰς τὴν πατρίδα ἐξ Ἰλίου. Ὁ Φιλοκλήτης ταῦτα μαθὼν ὑπερχαίρει, ὅμως δὲ διαπυθάνεται πῶς ἐξ Ἰλίου πλεῖ μὴ τότε συμπλεύσας μετὰ τῶν ἄλλων ἠρώων, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ἦν. Τὸ αὐτὸ ὅμως ἐρωτᾷ καὶ ὁ Νεοπτόλεμος ὅπως ἀγνοῶν τὸν Φιλοκλήτην, ὅπερ λίαν ἐλύπησεν αὐτὸν νομίζοντα ὅτι, εἰ μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον τὸ ὄνομα αὐτοῦ θὰ ἦτο γνωστὸν ἐν τοῖς Ἕλλησιν. Ὅθεν λαβῶν ἀφορμὴν ἐκ τούτου γνωρίζει ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν ὁ τοῦ Ποικάντος παῖς Φιλοκλήτης, δεσπότης τῶν Ἡρακλείων ὄπλων, ὃν καθεύδοντα οἱ *δισσοὶ* στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ Κεφαλλήνων ἀναξ ἔρριψαν αἰσχροῦς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην νῆσον, καταφθίνοντα ὑπὸ νόσου ἀγρίας, μικρὰ τινὰ βᾶκην προσθέντες καὶ ὀλίγας τροφάς. Ἀφηγηθεὶς δὲ τὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ διαμονὴν ἐπιλέγει

Τοιαῦτ' Ἀτρεΐδαί μ' ἦ τ' Ὀδυσσεὺς βία,
Ὡ καί, δεδράκασι, οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ
Δοῖεν ποτ' αὐτοῖς ἀντίποιν' ἐμοῦ παθεῖν.

Εἰς τὰ τοῦ Φιλοκλήτου παθήματα προστίθησι καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ὀδυσσεύος ἀφηγούμενος πῶς ὁ δόλιος Ὀδυσσεὺς ἔπεισεν αὐτὸν νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς Τροίαν, φλεγόμενον ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἰδεῖν τὸν πατέρα τοῦλάχιστον ἀποθανόντα, ἐπεὶ οὐκ εἶδε ζῶντα. Πῶς ὑπεδέχοντο αὐτὸν ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ὁμνῶν ὅτι ἐν αὐτῷ διεώρα αὐτὸν τὸν Ἀχιλλεύον. Τίνα ἀποκρίσιν παρὰ τῶν Ἀτρεϊδῶν ἔλαβεν ἀπαιτῶν τὰ τοῦ πατρὸς ὄπλα, καὶ τέλος ὅτι χολωθεὶς καὶ καταρῶμενος τοὺς Ἀτρεΐδας ἀπέρχεται εἰς τὴν πατρίδα. Ταῦτα ἀκούων ὁ Φιλοκλήτης ἀπορεῖ πῶς, εὐρισκομένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ τούτων ἀγαθῶν ἡρώων, τοῦ Αἴαντος, τοῦ Πηλεΐδου καὶ ἄλλων, οὕτως ἀδεῶς ὁ Ὀδυσσεὺς καθύβριζε· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι ἀπέθανον, βαρυκλιγῶν λέγει:

Ἐπελλε· ἐπεὶ οὐδὲν πως κακὸν γ' ἀπόλωτο
Ἄλλ' ἐδ' περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες,
καὶ πῶς τὰ πανοῦργα καὶ παλιντοῖσθ'
Χαίρουσ' ἀναστρέφοντες ἐφ' Αἴδου, τὰ δὲ
Δίκαια καὶ τὰ χρηστὰ ἀποστέλλουσ' αἰεὶ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νεοπτόλεμος προσαγορεύει τὸν Φιλοκλήτη, ὡς μέλλον νὰ ἀπέλθῃ. Τοῦτο δὲ ἀκούσας ὁ Φιλοκλήτης ἰκέτης πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ πίπτει καὶ πρὸς πατρίδα καὶ μητέρα ἰκετεύει ἵνα μὴ λίπη αὐτὸν ἔρημον ἐν τοιοῦτοις κακοῖς, οἷς ὄρεξ', ἀλλ' ἵνα μεθ' ἐκείνου συμπαραλάβῃ ῥίψας εἴτε εἰς τὴν πρῶσαν, εἴτε εἰς τὴν πρῦμνην, εἴτε εἰς ὅποτον δὴ ποτε μέρος, ὅθεν ἤκιστα ἔμελλε λύπην εἰς τοὺς σύμπλους νὰ παρέχη. Ὁ Νεοπτόλεμος μετὰ μικρὸν πρὸς τὸν Χορὸν διάλογον ὑπισχνεῖται τοῦτο εἰς τὸν Φιλοκλήτη, ὅστις χαρᾶς ἐμπλησθεὶς ἠδίστους, φιλάτους πάντας προσαγορεύει καὶ περισυλλέγει τὰ ῥάκη καὶ ἤντινα ἄλλην ἔχει οὐσίαν, ἵνα ἀπέλθωσιν.

Ἄλλ' ἐν τούτῳ προσέρχεται τις ἔμπορος λέγων τῷ Νεοπτόλεμῳ τὰ τῶν Ἀργείων βουλευμάτων καὶ ὅτι καταδιώκουσιν αὐτὸν ἵνα συλλαβόντες ἀπαγάγωσιν εἰς Τροίαν σὺν τινὶ ἄλλῳ, τῷ Φιλοκλήτῳ, οὗ μεγίστην ἔχουσι χρεῖαν· διότι ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Πηλεΐδου, ὁ μάντις Ἐλενος, ὃν νυκτὸς ἐξεληθόντα μόνον συνέλαβεν ὁ δόλιος Ὀδυσσεὺς, σαφῶς εἶπεν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι νὰ κυριευθῇ ἢ Τροία χωρὶς τῶν τούτου τόξων. Ἐντεῦθεν διάλογός τις μεταξὺ Νεοπτόλεμου καὶ Φιλοκλήτου, ᾧ παρέπεται τὸ πρῶτον στάσιμον τοῦ Χοροῦ ἄριστα συνοδευούσης τῆς μουσικῆς. Μόλις δὲ τοῦ Χοροῦ καταπαύσαντος καὶ κραυγὴν ὀδύνης ὁ Φιλοκλήτης ἀφήσιν, τοὺς θεοὺς σωτήρας καὶ ἠπίους καλεῖ νὰ ἔλθωσι καὶ μέλλων κατὰ τὸ εἰωθὸν εἰς λήθαρον νὰ ἐμπέσῃ ὑπὸ τῆς ὀξύτητος τῶν ὀδυνῶν, παραδιδῶσι τὰ ὄπλα τῷ Νεοπτόλεμῳ καὶ πρὸς ἀσπράξιν ἐμβάλλει πίστιν χειρός.

(Ἐνταῦθα ἐγένετο βραχὺ διάλειμμα)

Ἐπὶ μικρὸν ἢ νόσος ἀπέρχεται, ἀλλ' αὐθις ὀξύτερον ὑπ' αὐτῆς πληγεὶς γοερὰς ἐκβάλλει φωνάς, καταρᾶται τοὺς Ἀτρεΐδας, ἐπικαλεῖται τὸν θάνατον παυστήρα τῶν πόνων καὶ ἐν ἀθλίαις οἰμωγαῖς παραφρονεῖ, ἀναστρέφει τοὺς ὀφθαλμούς, συσπειρᾷ τὴν ῥιγῶν, εἰς λήθαρον βαθὺν ἐμπίπτει! Τούτοις ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερον τοῦ Χοροῦ στάσιμον, ὅστις λίαν συγκινημένος ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων δεινῶν ψάλλει ὑπὸ μουσικῆν. Παρελθούσης δὲ τῆς νόσου ὁ Φιλοκλήτης ἀναλαμβάνει καὶ διανοίξας τοὺς ὀφθαλμούς προσαγορεύει

Ὁ φέγγος δειπνὸν διάδοχον, τότε ἐλπίδων
Ἄπιστον οἰκόμενον τῶν δε τῶν ξένων.

καὶ προσκαλεῖ τὸν Νεοπτόλεμον νὰ πορευθῶσιν εἰς τὴν ναῦν ὅπως ἀπέλθωσιν οἴκαδε. Ἄλλ' οὕτως ἴσταται ἄφωνος σκέπτεται, ἀπορεῖ. Δεινόν τι ἐνεθυμήθη, τὸ συνειδὸς ἐξάνιστάται, τὸ ψευδὸς καὶ ἡ πανουργία τοῦ Ὀδυσσεύος παλαίους κατὰ τῆς εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας αὐτοῦ. Τέλος ὁμολογεῖ

Οὐδὲν σε κρόφω· δεῖ γὰρ εἰς Τροίαν σε πλεῖν
Πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τῶν Ἀτρεϊδῶν στόλον.

Ἀκούων ταῦτα ὁ Φιλοκλήτης ἐκπλήττεται, ἀπαιτεῖ τὰ τόξα, πλὴν φεῦ! ἠπατήθη, ἐγένετο θύμα τῆς εἰλικρινείας! Μάστιγαν δὲ ἰκετεύων ἀποστρέφει τὸν λόγον πρὸς τοὺς λιμένεας, τοὺς προβλήτας, τὰς τῶν ὀρείων θηρῶν συνουσίας, τὰς καταρῶνας πέτρας.

(Ἐπεταί τὸ τέλος).

ΚΩΝΣΤ. ΛΑΣΚΑΡΙΣ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΚΑΚΟ ΠΑΙΔΙ

Ἀναγνωσθὲν ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶν
ὑπὸ τοῦ δημοφιλῆ ποιητοῦ

ΠΑΝ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

ΑΣΜΑ Α΄.

ΤΟ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ

Σ' ἓνα χωριὸ ἀρχοντικὸ, χωριὸ χαριτωμένο
Ποῦ ἦταν ἀπὸ βοσκὰς καὶ ἀμπέλια σκεπασμένο,
Σὰν νὰ ἐφόρει πράσινη, μεταξωτὴ χλαμίδα·
Ποῦχε Κωδονοστάσιο ψηλὸ σὰν πυραμίδα·
Ποῦχε σαράντα λητρουδιά καὶ ἄλλους τόσους μύλους
Πῶστελνε μέλι δάκρυον σπῆς Βενετίας τοὺς φίλους,
Ἐξοῦσαν σὰν εἰς τοὺς καιροὺς τῆς Σάρρας καὶ Ρεδέκας
Κ' εἶχε τοὺς ἄνδρας γιὰ σπαθὶ καὶ γιὰ τιμὴ γυναίκα·
Σ' ἔκεινο τὸ κελὸ χωριὸ καὶ τὸ χαριτωμένο,
Ἐξοῦσε καὶ ἓν ἀνδρόγυνο πολὺ εὐλογημένο.
Ἐξεῖ τ' ἀνδρόγυνο αὐτὸ σὲ γλάστρα μὴ δυὸ κρίνοι
Κ' ἦσαν πολὺ χριστιανοὶ ὁ Πέτρος καὶ ἡ Ρίνη.

ΑΣΜΑ Β΄.

ΤΟ ΣΤΡΙΓΓΑΙΑΡΙΚΟ.

Χωρὶς ψεγάδι ἄνθρωπο δὲν εἶδα ἐν ἀκόμα·
Ποῖο μὴ φορὰ δὲν ἀνοίξε ν' ἀναστενάξῃ στόμα;
Ποιὰ Μοῖρα γλυκομίλητη δὲν ἔχισε φαρμάκι;
Ἄχ! καὶ ἂν δὲν κλάψουμε πολὺ θὰ κλάψουμε λιγάκι.
Ποιὸς εἰς τοῦ χάριτος τὸ πικρὸ δὲν ἄραξε λιμάνι;
Ἄλο! σ' τὸν ὅποιον τύφλωσε τῆς εὐτυχίας πλάνη!
Ἐίχανε κ' ἐν ἄλλο παιδί ὁ Πέτρος καὶ ἡ Ρίνη
Καὶ ἀπ' αὐτὸ μακάριον δὲν ἦσαν οὐτ' ἐκείνοι·
Ἦταν ἀστενιάρικο τὸ πρῶτο σερνικό τους,
Κ' ἐνόμιζαν γιορτόπιασμα τὸν ἐρωτόκαρπὸ τους.
Ἦ γγρίνα τὸ ἐξυπναγε, τὸ κοίμιζεν ἡ γγρίνα,
Πάντα τὸ στομαχιὰζ' ἔνε καὶ πάντα εἰς εἰς πείνα·
Ποτὲ δὲν ἔχαμογέλασε, αὐτὸ τὸ ζούδιο πράμμα,
Καὶ εἶχε γιὰ τραγοῦδι του παντοτινὸ τὸ κλάμμα·
Ἐλεγον πῶς ἀπὸ κακὸ μὰτ' ἦταν ρουφημένο!
Καὶ ἄλλοι ἐμουρμουρίζαν «Νεραϊδοχτυτημένο!»
Ἐξέλεσε τ' ἀδέρφια του ποῦ τόσο τ' ἔγαποῦσαν,
Τάσχιζε μὲ τὰ νύχια του ἐν φ' τῆ ἐφιλοῦσαν.
Νὰ βγάλλῃ τὰ ματάκια τους τὸ Στριγγαϊκο ἐξήτει.
Ἦταν σὲ ὑπνο εἰσινικὸ ἐξέγειροντες τὸ σπῆτι·
Καὶ δταν τὰ ἐγάδιενε κανεὶς ἢ τὰ ἐφίλει,
Μὲ θειατοκέρι πρόσωπο, μὲ μασημένα χεῖλη,
Σουρνόταν εἰς τὴν ἔγγονή φαρμακαρὴ μαρῶνι
Κι' ἐτοίμαζε τὰ δάχτυλα σὰν ζωντανὸν πειροῦνι·
Ἄλο! σ' ἔκεινο τὸ λαιμὸ ποῦ θὰ τοῦ ἐριχνόταν!
Ὁ Πέτρος εἶχε σάρκα σ' ἄτῃ στήθια καὶ ἔτρωγότου.
Τοῦ κάκου μὲ νυχτεριναῖς ἢ Ρίνη λειτουργίαις,
Κατέβαζε τὸν ὄρναν γιομάτον εὐλογίαις.
Ἐπέτα τ' ἅγια λείψανα καὶ τὰ ἱποδοπάτια·
Ποῦ τῶσανεν ἢ μανά του κρυφὰ εἰς τὴ κρεβάτια.
«Δαιμόνια τὸ πείραζαν,» λέγ' ἕνας μὲ τὸν ἄλλο·
Τὸν ἔορκισεν τ' Ἀγιαντανοῦ τοῦ φέλουν τὴ Μεγάλο,
Ὁ Μπαρμπας του Παπάνθιμος τὴ φέλνει, τὸ θυμιάζει,
Τοῦ Σολομόντος τ' ἄρρητα ῥήματα τοῦ διαβάζει.
Τὸ ρίχνουσε μὲ τὸ στασιὸ μ'προστά σ'τὴν Ἄγια-Πύλη,
Μ' αὐτὸ τόν, Ὁξω-ἀπό-δῶ, σ'τὰ ἔργατα, σ'τὰ χεῖλη,
Αὐτὸ μουτζῶνει τὸν Παπὰ μὲ τὸ ζερβὶ του χέρι
Κι' ἄς τὸ πτᾶχῃ ὁ Παπὰς ποῦ τ' ἅγια Πάθη φέρει.
Δὲν βρίζεται γιὰ τὸ Κακό-Παῖδι μὴ θραπέια.
Ψεύτικα λόγια ἢ χαρὰ σ'τὴ Γῆ καὶ ἔτι χ' ἄ!
Στριγγαϊατικο, εἰς τὸ χωριὸ ζεῖνε τ' ὄνομα του
Καὶ τοῦ Κύρ-Πέτρος εἰς τὰ δυὸ ραγίζε' ἢ καρδιά του.
Καὶ δὲν τ' ἀφίνει νὰ χαθῇ... μὲ τοῦ πουλιῶ τοῦ γάλα
Τὸ-τρέφουσε καὶ μὲ τυρὶ λαγοῦ καὶ τόσα ἄλλα
Ποῦ Βασιλιάς δὲ ἐραγεν, οὐτε ποτὲ θὰ φάη...
Κ' ἔστειλε ναῦρον τὸ ναρ' τ' ἀθάνατο ποῦ στάει.
Καὶ τῆς Ἀθήνας οἱ Γιατροὶ τὸ κανακεύουν ὄλοι
Μὲ ἀλοιφαῖς τῆς Βενετίας καὶ ὅταν ἀπ' τὴν Πόλι.
Διαμάντια εἰς τῆς ζυγαριᾶς τὴ μὴ φτερούγα δένει
Κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ Κακό-Παῖδι του πλεῖο βαραίνει.
Καὶ τὸ μαράζι τοῦ περνεῖ δὲσφ περνοῦν εἰ χρόνον.
Καὶ τ' ἄρρωστο γιατρῶσται καὶ ὄλο δυναμώνει.
Ἄχ! μὲ τὸ σῶμα καὶ ἢ καρδιά ἂν εὐρισκ' ἰατρεία,
Θὰ περπατοῦσαν ἡμερα μαζῆ μαζ' τὰ θηρία·
Ἦξῃσε! καὶ ἢ κακία του μαζῆ του μεγαλώνει,
Κι' ὅπου εἶν' ὁ χειρότερος μ' αὐτὸν τὸν ἀεεργῶνει·
Χαρτιά, νυχτοπερπάτημα, γυναίκες σὰν χ' ἰσά του!
Τὴν ἐκκλησία, τὸ σχολεῖο νὰ μὴν ἰδῇ ποτὲ του!

Μικρός είχε τὰ νύχια τοῦ, μέγας τὸ μαχαίρι.
 Ἄπὸ τὸ βόλι πειθὺ γοργὸ κ' ἀκόμ' ἀπὸ τ' ἀγέρι.
 Πετάει τὸ κακ' ὄνομα, τρέχει χωρὶὰ καὶ χώραις
 Καὶ σὰν τὸ μαῦρο σύγγεφο σκορπ' ἀστραπαῖς καὶ μπό-
 ραις.

Τὰ ζωντανὰ ὀστὴ διάβα του ἀφίνου τὴ βοσκὴ τους,
 Καὶ οἱ βοσκοὶ σὰν Πειρασμὸ τὴν βλέπου ἀντικρὺ τους.
 Σὰν τὸ κακὸ θανατικὸ τὸν Κόσμο τ.μ.η.κιάζει,
 Καὶ ἡ καρδιά τῆς Μάνας του ὀστά δάκρυά της βράζει.
 Χ' ἴλαις φοραῖς ὀστά χεῖλη της ἀνάβαιν' ἢ κατάρρα,
 Μὰ πάντα τὴν κατὰ πινε μὲ φτερωτὴ λαχτάρα.
 Μόνο μιά Μάνα γγαρδιακὴ, μιὰ Μάνα πονεμένη,
 Τῆς Μάνας τοῦ κακοῦ Παιδιοῦ τὸ νοῦ καταλαβαίνει.
 Τοῦ κάκου τὴν κατάρρα της ἢ Μάνα καταπίνει,
 Βράζ' ἢ κατάρρα κόλασι ὀστό δάκρυο ποῦ χύνει.
 Τὰ λόγια ἀλήθεια, τὴν πικρὴ κατάρρα φανερόνουν
 Μὰ δὲν τῆς δίνου πέρασι, οὕτε τὴν δυναμόνουν.
 Εἶν' ἢ κατάρρα ἄσαρκη, βοῦθὴ μὲ δίχως ὄψη,
 Καὶ χάνεται πάντα μαζ' ἢ μ' ἀκείνου ἢ πού θὰ κόψη.
 Σκάδει τὰ θέμελα τῆς Γῆς, τὴ θάλασσα ἀνάδει,
 Καὶ γενεαῖς τῶν γενεῶν νὰ κυνηγᾷ δὲν παύει.
 Καταραμένε ἀνθρώπε ὅπου κ' ἄν περὶ καὶ ὅπως,
 Νὰ κάμης γιὰ νὰ μὴ σ' εὐρῆ κανεῖς δὲν εἶναι τρόπος.
 Μάθετε ὅσοι δὲν νοιώθετε τ' εἶν. ἢ κατάρ' ἀκόμη,
 Ἄδικημένον δάκρυο, φυγῆς βίχιο βαργόμη,
 Τ' ἀδανάτου ὁ στεναγμὸς ποῦ τὴν δυναστεύουν,
 Τοῦ ὄρφανοῦ τὸ κλάψιμο ποῦ ἔρμο τὸ ληστεύουν,
 Φωνὴ λαοῦ σὲ ἄγγαριὰ, τῆς χώρας ἢ λαχτάρα,
 Ποῦ τὴν ρημῶζει τύρανος. . . αὐτὴ εἶν' ἢ κατόρα.
 Τοῦ κάκου ἢ Μάνα τοῦ Κακοῦ-Παιδιοῦ δὲν βλαστημάει.
 Τὸ μυστικὸ βαργόμη της μιὰ μέρα θὰ τὸ φάη.
 Ἄχ! ἄραχοι! δὲν ἤτανε μικρὸ νὰ σὰς πεθάνη;
 Μὰ ὡς τόση ἄρρωστο συχνά μὲ τὴ ζωῆ ἢ πού κάνει
 Γυρίζει καὶ ὀστό σπιτι του τὴ γιανταῖα του ναῦρη.
 Πῶς ἐμετάνοιωσε θαρρεῖ ἢ μάνα του ἢ μαύρη. . .
 Κρένει μ' Αὐτὸ ὁ Κύρης του μὲ ζαχαρένιο στόμα,
 Τ' ἀδέρφια του ὀλονυχτοῦν στοῦ ἄρρωστο τοῦ στρῶμα.
 ἢ μιὰ ἀδερφὴ πουκάμισο σὰν τὸν ἀνθὸ τοῦ φέρνει,
 ἢ Ἄλλη τὰ ξεσκλεῖδια του μὲ δάκρυα τοῦ πέρνει.
 Τὴν Ἱστορία τ' Ἄσωτου ἢ τρίτη τοῦ δηγέται
 Καὶ ὀστό λαμό του μὲ εὐκαίης ἢ Μάνα του κρεμίζεται,
 Εἰς ὄλ' αὐτὰ ὁ ἄρρωστος ἀτάραχος σιωπάει. . .
 Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ κακοῦ καὶ πλιά του κάσι. . . πάει..
 Ἐγέρσει; ὀστά ἴδια του. . . καὶ πάλιν ἄρρωστοῦσε
 Καὶ τοῦ σπιτιοῦ του πάντα του τὴ θύρα ἐχτυποῦσε,
 Κ' ἢ θύρα πάντα ἄνοιγε ὀστό πρῶτο χτύπημά του.
 Ἄχ! νὰ μισήση ποιὸς ἢ μπορεῖ καὶ τὰ κακὰ παιδιὰ του;
 Τοῦ φαίνεται πῶς τὰ μισεῖ, μὰ εἶναι ἀναμμένη
 Πλειότερο ἢ ἀγάπη του ὀστό μίσος του θραυμένη
 Γιατ' εἶν' αὐτὸς εἰς τὰ παιδιὰ ἢ πού ἔχει κατωμένα
 Καὶ καλεῖται ὀστό μίσος του σὰν τὰ ἴδη καμμένα

(Ἐπεταί τὸ 3ον καὶ 4ον ἄσμα),

Τὸ γραφεῖον τῆς «Ακαδημίας» μετηνέχθη ἐν τῇ Λεωφόρῳ Παρεπιστημίου παρὰ τὸ Ἄρ-σάκειον, Ἄρ 63.

Ἐκαστον τῶν τοῦ α' τῆχους ἀπομεινάρτων ὀλιγίστων ἀντιτύπων τιμᾶται ἀντὶ λε-πτῶν 35.

ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩ

ΠΡΑΞΙΣ Δ' ΣΚΗΝΗ Α'

Ἐξ ἀνεκδότου δράματος ἐπιγραφομένου

Ο ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΞ

[Ἡ σκηνὴ παριστᾷ βράχον παρὰ τὸ Φάληρον, ἐφ' οὗ λυσικόμος ἵσταται ἢ Εὐρυδίκη· τὰ κόμματα θραύονται ἐπ' αὐτοῦ· πνεῖ ἀγρίως ὁ ἄνεμος· εἶναι νύξ!]

Εὐρυδίκη (τρέμουσα)

Δικαιοσύνη λοιπὸν δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει θεσέ μου! φεῦ! δι' ἐμὲ ὡς ἀγλὸς διελήθη ἢ Σὴ εὐσπλαγγνία; . . . καὶ εἰς ἐρήμιους ἀκτὰς νεκρικῆς παραλίας μ' ἀφήκεις, ἐνθα αἰτεῖ τῶν παθῶν ἢ πνοὴ τὰς ἀκτίνας νὰ σούτῃ, ἄς φωτοδότῃ ἀστὴρ τῆς γλυκειᾶς μοῖ ρίπτει ἑλπίδος;

Εἰς τῆς πετώσης νεότητος τὴν ἀπαστράπτουσαν λύκην δὲν ἐνθυμοῦμαι ποτὲ τῆς γλυκειᾶς χαρᾶς τοῦς πλοκά-μους ἢ θυπαθῶς ἐν ἡμέραις ἐλπίδων φαιδρῶν νὰ ἐγγύσω! . . . μόνον ἀγρίως φρικώδης ἀνία ζωῆς ταχυμοῖρου τὰς φιλευδιους στιγμὰς τῆς ἀστόχου μοῖ ἐπληττειν ἢ-

δταν τοῦ ἔρωτος ἢ ἀμβροσία τοῦ κάλλους τὴν λάμψιν μὲ φωτοδόλους δεκάδας σπινθήρων ἀλάμπρουν ἐτι. . . ἢ εὐτυχία ἐνφ' ὡς φανὸς χρυσαυγῆς ἐν πελάγει τὴν τεθλιμμένην ζωὴν μου γλυκεῶν ἐπλήρου ἐλπίδων αἴφνης νεφώδης ὀρίζων μεστὸς στεναγμῶν καὶ δδύνης τὴν στιγμιαίαν ἐν τάχει ἐκάλυπτε πλάνη τοῦ βίου. ἢ χαραυγὴ τῶν ὄνειρων ἐφάνετο αἴφνης σκοτία!!

(μετὰ μικρὴν σιωπῆν)
τῆς εἰμαρμένης κατήντησα πλέον τὸ ἄχρηστον φύρμα, πᾶσα ἐλπίς ἐρωτύλῃ ἐν μέσφ πελάγους μ' ἀφήκε πᾶν εὐκολόσυστον πῦρ τὴν ψυχὴν μου θερμαῖνον ἐφύγη πᾶς τῆς ζωῆς μου ἀστὴρ εὐτυνίας ἐσδότη καὶ μόνον ἔρημος! ἔβην εἰς ξένην! μακρὰν εἰς μακρὰς παραλίας! ἀπελπίς, μόνη, ριγῶσα εἰς πᾶσαν πνοὴν τοῦ ἀνέμου! θάλπος θεσέ μου! ζητῶ παρὰ Σοῦ ἢ ἀβίωτος κορη!! . . .

Τὰ ἀνθρώρᾳ τῆς νεότητος ρόδα, τοῦ κάλλους ἢ λάμψις, καὶ ἢ εὐάριθμος προῖξ εἰς φειδρᾶς μὲ ὠδήγουν ἑκστά- [σεις] ἐν ἄρμονίᾳ ἐν μέσφ πατρὸς καὶ ἰλιπδων διήγον τὴν γοητεῖαν ἐκράτου στανῶς μετ' ἐμοῦ δεδεμένην καὶ τὰς λαμπάδας του γάμου πλησίον μου εἶδον χαιτού- [σας]

οὐρανομήκεις πυράς εἰς οὐράνιον ὄναρ!.. πλην αἴφνης! βλέπω ἀμειλικτος ποῖα μ' ἀπρόσμενα τύχη! φεῦ! βλέπω φροῦθον ὡς ὄναρ ἢ τάλαινα πᾶσαν ἐλπίδα καὶ μέλλον!! καὶ ἢ τοῦ βίου μου ἑκτοτε τῶσαν ὠραία γαλήνη κατεταράχθη ἐν τάχει καὶ μόνον οἱ θρῆνοι τοῦς θρήνους αἰ ὀμωγαί τὰς κραυγὰς! αἱ ἀραὶ τὰς ἀράς συναπήντου· ἑκτοτε μία ἡσύχαζε σκέψις τὰς φρένας μου, μία μόνον ἑλπίς τῆς ψυχῆς μου τὸν σάλον κατέπαυσεν, ἦτις μὲ καθιστᾷ πατροκτόνον αἰσχρὴν καὶ ἀνάξιον κόρην! . . . Τοῦ οὐρανοῦ ἄς ἀνοίξῃ ἐκάστη ρωγμὴ! τῶν ἀνέμων κάθε πνοὴ ἀσπνάως ἄς πνέη! ὁ πόντος φρυάττων τοῦς αἰθερούς ἀστέρας· ἄς σδῆση ὠχρὰ ἄς καλύψῃ ἀνεμοζάλη τὰ ὦτα, τὴν νοῦν, τὴν ψυχὴν, ἵνα πᾶσφ αἰσθανομένη θεσέ! τοῦ πικροῦ συνειδότος τὴν τύψιν!! . . . Πρὸ τῶν ὀμμάτων μου σδῆσι ἐκάστη ἀκτίς τῶν ἀστέρων! πρὸ τῆς μορφῆς μου τὰ φάσματα φεύγουσι! τρέμει πρὸ τῶν χειλέων μου πᾶσα πνοὴ τοῦ θανάτου καὶ μόνον μόνον ἐν ἄστρον γλυκὺ ἀττικοῦ οὐρανοῦ παροδίτης εἰς τὸν οὐρίζοντα ἐτι τὸν βίον μου θάρρος μοῖ ὁ δεῖ! πόσας φορὰς ἐν θυμῷ μυστικῷ ὀποκλίνουσα σόνους εἰς τοῦς βαρεῖς τῆς ψυχῆς στοχαζομὸς δὲν σ' ἐζήτουν [ἢ τλήμων]

μάγος ψυχὴ μὲ ἀνθρώπου μορφήν καὶ μὲ κάλλος ἀγγέ- [λου], πόσας φορὰς τῶν ὄνειρων μου σὺ δὲν ἐγένεσο κέντρον!

ΙΩΑΝΝ. ΜΟΙΡΑΣ

ΕΝ ΔΑΚΡΥ' ΜΟΥ

Παρῆλθεν οἶμοι! ὁ καιρὸς τοῦ ἔαρὸς μου πλέον! καὶ κείμαι ἦδη μαραινθεῖς, ὡς φθινοπώρου φύλλον· εἶνε ἐγγύς τὸ τέμα μου τὸ βλέπω τὸ μοιραῖον καὶ ἀποθῶ περιαλγῆς πᾶν ὅτι μ' ἦτο φίλον· φεῦ! θὰ σθεσθῶ! τὸ ἔγραφε ἢ μοῖρα ἢ κακὴ μου ὅτι πικρὰ μ' ἐμοίρανε τὴν αἰτυχη ζωῆ μου.

ᾠ! τὸ γνωρίζω ἀπελπίς ἐντὸς μικροῦ ἐκλείπω, καὶ πίπτω στέλεχος γυμνόν, τὸν βίον ἀπαυδήσας, δι: ἐδῶ ἐζήτησα ρεμβὸς σ' ἐγκαταλείπω, ἵνα τὸ εὔρω, κᾶν ἐκεῖ τὸ μνήμα μου ποθῆσας· θέλω σκίαν' ἢ ἀναπαυθῶ συσκίου κυπαρίσσου μυρσίνης κλῶνα εὐανθῆ καὶ ἄρωμα ναρκίσσου.

Ποσάκις δὲν ἐδάκρυσα! ὁ σφθαιμὸς μου κλαῖων οὔτε στιγμὴν δὲ, ἐπαυσε αἰμοσταγῆς νὰ ρέη ἐσθεση φεῦ τὸ εὐδαίμον τὸ ὄνειρον τ' ὄφραϊον, καὶ ἢ ζωῆ μου νηπενθῆς ὠχρὰ μοῖ καταρρέει· ὅπου σιραφῶ δὲν ἀπαντῶ ποτὲ θερμὴν ἀγκάλην, θέλω νὰ φύγω τὸν βορρᾶν μὰ τὸν ζηλεύω πάλιν.

ᾠ! ἤμην ἄλλοτε κ' ἐγὼ ἀκμάζων νεανίας καὶ ἦνθου ἀνθος θαλαρὸν μὲ τῆς αὐγῆς τὴν ὄρσοον, οὐδέποτε τὸ βῆμα μου φθῆγουν μετὰ βίας καὶ ἤμην τόσον εὐτυχῆς! καὶ πανευδαίμων τόσον, ἄλλ' οἶμοι! ἦλθεν ὁ χειμῶν κ' ἐν μέσφ τῶν ἀνέμων μ' ἐμάραναν οἱ παρτετι καὶ δὲν ἀνθίζω πλέον.

Μ' ἐμάραναν καλλίτερον, καλλίτερον νὰ φθίω, ἀφοῦ τὸ πᾶν μὲ ἀπωθεῖ, ἀφοῦ τὸ πᾶν μὲ φεύγει, φεῦ! δὲν μὲ τάρπει ἢ ζωῆ τὸν βίον δὲν προκρίνω, ἀφοῦ οὐδὲν μὲ συμπαθεῖ, κ' οὐδὲν μὲ καταθέλγει δὲν ἀγαπᾷ! ὁ φθισιῶν τὸ ἔαρ τοῦ λειμῶνος θέλει φθινόπωρον νὰ ζῆ νὰ τὸν μαραῖνῃ στόνος.

Ποῦ εἶσθε ὄνειρα χρυσᾶ! νεανικοῖ μου χρόνοι! οὐς δὲν ἐχάρην ἐφηβος καὶ ὡς σκιά παρῆλθον, παρῆλθατε καὶ συμπαθεῖς μοῖ ἔμειναν οἱ πόνοι καὶ φεύγω πρόωρα πληγῆς, μόλις ἀκόμη ἦλθον διέδην καὶ! τὸ ἐνοσθ, παρήκμασα καὶ κλίνω, ὅπου στραφῶ περιλίπος τὸ μνήμα διακρίνω.

Τὸ μνήμα φεῦ! πόσον ἀργεῖ, ἀργεῖ ἀκόμη ἐτι; νὰ ρίψω τρέμων, καὶ ἀγῶν τ' ἀπηυδησμένου σῶμα· θέλω νὰ κλείσω εὐτυχῆς τὰ φθισικά μου ἔτη, ποῦ μὲ παλμοῦς τ' ἀνέστησα, νὰ τὰ χαρῆ τὸ χῶμα· θέλω νεκρὸς ἐγὼ νὰ ζῶ μαζὺ μὲ τοῦς νεκροῦς μου σ' αὐτοὺς νὰ πῶ τοῦς πόνους μου σ' αὐτοὺς τοῦς στενα- γμοῦς μου.

ᾠ! παρελθὸν μου τηλαυγές! σκιά μ' ἔχεις ἀφήσει ποῦ νὰ πετάξω θυμηδῆς νὰ σ' ἀπανεύρω πάλιν; θέλω τοῦς χρόνους μου νὰ ζῶ ὁ βίος μου μὴ σδύση, δὲν θέλω πλέον λαίλαπας δὲν θέλ' ἀνεμοζάλην, εἶναι ἀργά! καὶ σδύνομαι ἄχ! μόλις ἀναθάλλων, μόλις φαιδρὸν μοῦ μειδιᾷ τοῦ ἱατροῦ τὸ μέλλον.

Τοῦ ἱατροῦ! καρδιά μου δὲν εἶσαι Σὺ γηᾶ πόνους ἐσὲ αἱ λύπαι σ' ἐφθεῖραν καὶ ἀνασασμὸν δὲν ἔχεις· ἄφτισε δάκρυ καὶ παλμοῦς εἰς καλλιτέρους χρόνους καὶ ρέμβαζε νὰ μὴ πονῆς διότι δὲν ἀντέχεις σ' ἔκαμε ράκος σ' ἔκαμε ἐκαίην τὸ γνωρίζεις, ἡσυχαι τῶρα νὰ χαρῆς καὶ μὴ μὲ ἀπελπίζεις.

Νὰ ζήσω; φεῦ τί μ' ὠφελεῖ τοιοῦτος πλέον βίος, ἀφοῦ ἐμπρὸς στο βλέμμα μου τὴν ἀβυσσον προσδλέπω, δὲν θέλω ὄχι! τύραννον νὰ ἔχω αἰώνως ὅτι τὸ κάθε βῆμα μου στο μνήμα μου τὸ τρέτω θέλω ταχέως κ' ὁ βορρᾶς μὲ τὴν πνοὴν του πνέων, νὰ ρίψῃ καίω τὸν κορμόν, καὶ μὴ ὑπάρχω πλέον.

Α. Σ. ΑΝΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΛΕΠΡΟΣ ΤΗΣ ΔΟΣΤΗΣ

Μετάφρασις Δ. Σ. Πληθωνίδου

Συνέχεια (ἴδε ἀριθ. 2.)

Παρὰ τὴν περὶ αὐτοῦ φροντίδα μου, ἐνλίτε ἐδραπέτευεν, καὶ οὐδέποτε διελογίσθη δτι αἱ ἀπο-δράσεις του θὰ ἐπροξένουν βλάβην εἰς τινα. Ἐν-τοσοῦτῳ κάτοικοι τινες τῆς πόλεως ἐταρχήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ μεταδώσῃ με-ταξὺ αὐτῶν τὸν ἴον τῆς κσθενεῖας μου, ἀπεφασί-σαν δὲ νὰ ἀνενεχθῶσιν εἰς τὸν διοικητὴν, ὅστις παραχρῆμα διέταξε νὰ φονεύσωσιν αὐτόν. Στρα-τιῶται, καὶ τινες τῶν κατοίκων ἤλθον μετ' οὐ πολὺ ὅπως ἐκτελέσωσι τὴν σκλ.ρὰν ταύτην δια-ταγῆν. Ἐπέρασαν βρόχον εἰς τὸν λαϊμόν του ἐνώ-πιόν μου καὶ τὸν ἔουραν. Ὅτε ἦχθη εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου δὲν ἤδυνήθη νὰ μὴ προσδλέψω εἰς αὐ-τὸν τὸ ὄσκατον· τὸν εἶδον στρέφοντα πρὸς ἐμὲ τὰ ὄμματα ὅπως αἰτήσῃ παρ' ἐμοῦ βοήθειαν, ἦν ἡδυ-νάτου νὰ τῷ παράσχω. Ἦθελον νὰ τὸν πνίξωσιν εἰς τὸν ποταμὸν Δοάρ· ἀλλ' ὁ δρχλος, ὅστις ἀνέμε-νευ αὐτὸν ἔξωθεν, τὸν ἐφόνευσε διὰ λιθοβολισμῶν. Ἦκουσα τὰς κραυγὰς του καὶ ὑπέστρεψα εἰς τὸν πύργον μάλλον νεκρὸς ἢ ζῶν. Τὰ γόνατά μου ἔτρεμον καὶ δὲν ἤδυνάμην νὰ σταθῶ ὄρθιος· ἐρρί-φθην εἰς τὴν κλίνην μου εἰς κατάστασιν δυσπερί-γραπτον. Ἐν τῇ ὀδύνη μου, τὴν δικαίαν ἀλλ' αὐ-στηρὰν ταύτην διαταγῆν ἐξέλαθον βαρβαρότητα ἀπηνῆ ἄμα καὶ ἀνωφελῆ· καίτοι δὲ αἰσχύνομαι σήμερον ἐπὶ τῷ τότε συναισθήματι, δὲν δύναμαι ὁμως εἰσέτι νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου τοῦ συμπεδη-κόντος μετ' ἀταραξίας. Διήλθον ὀλην τὴν ἡμέραν ἐν σφοδρατάτῳ ψυχικῷ σάλῳ. Ἦτο τὸ τελευταῖον ἔμφυχον ὄν, ὅπερ ἀπέσπασαν ἀρτίως παρ' ἐμοῦ, καὶ ἢ πρόσφατος αὐτῆ πληγῆ ἀνέψεν ὄλα τὰ τραύματα τῆς καρδίας μου.

Οὕτως εἶχον τὴν ψυχὴν, ὅτε αὐθημερόν, περὶ δυσμὰς ἡλίου, ἐλθὼν ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς πέτρας ταύτης, ἐφ' ἧς κάθησθε τώρα. Διελογιζόμεν ἀπό τινος τὴν κακοδαιμονίαν μου, ὅτε ἐκεῖ κάτω, πρὸς τὰς δύο σημύδας τὰς ἀποτελούσας τὸ τέλος τοῦ φράκτου, εἶδον ἀναφανῆν ἐν νεαρὸν ζευ-γος, ὅπερ ἀρτίως εἶχε συζευχθῆ. Προῦχώρου κατὰ τὴν ἀτραπὸν διὰ τῆς κοιλάδος καὶ διήλθον πλησίον ἐμοῦ. Ἡ θελξικάρδιος ἡρεμία ἢ ἐμποιοῦσα βεβαίαν εὐδαιμονίαν ἦτο ἐναποτετυπωμένη ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας των περιεπάτου βραδέως· οἱ βραχιό-νεις των ἦσαν πρὸς ἀλλήλους συμπεπελεγμένοι· αἰ-φνης τοῦς εἶδον σταματήσαντας, ἢ γυνὴ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ συζύγου της, οὗτος δὲ ἐθλιψεν αὐτὴν τρυφερῶς εἰς τὰς ἀγκά-λας του. Ἦσθάνθη τὴν καρδίαν μου πιεζομένην. Νὰ σὰς τὸ ὁμολογήσω; Ὁ φθόνος τὸ πρῶτον ὑπεισέδω εἰς τὴν καρδίαν μου. Οὐδέποτε ἢ εἰκὼν τῆς εὐδαιμονίας παρέστη ἐν ἐμοὶ μετὰ τοσαύτης δυνάμειος. Ἦκολούθησα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ τοῦς μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ λειμῶνος καὶ ὅτε ἐμελλον

νὰ καταστῶσιν ἀφανείς ἐντὸς τῶν δένδρων, φῶ-
ναι εὐθυμίας ἐπλήξην τὴν ἀκοήν μου· ἦσαν αἱ
τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, αἰτινες ἠνωμένοι μετέ-
βαινον εἰς συνάντησιν τῶν γέροντες, γυναῖκες,
παιδιά τοὺς περιεκύκλουν· ἤκουον τὸν συγκεχυ-
μένον ψιθυρον τῆς χαρᾶς· ἐβλεπον δὲ τῶν δέν-
δρων τὰ λαμπρὰ χρώματα τῶν ἐνδομάτων αὐτῶν,
καὶ δλόκληρος ὁ δμιλος ἐφαίνετο περιβαλλόμενος
μὲ νέφος εὐδαιμονίας. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ὑποφέρω
τὸ θέαμα· αἱ βράχοι τῆς κολάσεως εἶχον εἰσέλ-
θει ἐν τῇ καρδίᾳ μου· ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν
μου καὶ εἰσῆλθον δρομαῖος ἐν τῷ κελίῳ μου. Θεέ!
Πόσον μοι ἐφάνη ἔρημον, ζοφερὸν, στυγνόν, ἐν-
ταῦθα λοιπόν, εἶπον κατ' ἑμαυτόν, προώρισται
μοι νὰ διακλιώσω· ἐνταῦθα λοιπόν ζῶν βίον ἀβίω-
τον θ' ἀναμείνω βραδέως τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν μου.
Ὁ Αἰώνιος ἐπέχεε τὴν εὐδαιμονίαν· ἐπεδαψίλευσεν
αὐτὴν ἐπὶ πᾶν ἔμφυτον ὄν, καὶ ἐγώ, ἐγὼ μόνος,
ἄνευ βοήθου, ἄνευ φίλου, ἄνευ συντρόφου... Ὅσα
φρικαλέα μετρά!

Ἐρμῖον τῶν θλιβερῶν τούτων σκέψεων, ἐπε-
λαθόμην ὅτι ὑπάρχει Ἄν παρήγορον, ἐπελαθόμην
ἑμαυτοῦ. Διατί, ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν, μοι ἐδόθη
τὸ φῶς; Διατί ἡ φύσις μένον πρὸς ἐμὲ εἶναι ἀδι-
κος καὶ ἀτιμωτός μητρικῆς; Ὁμοίως πρὸς τὸν ἐπό-
κληρον, ἔχω ἐνώπιόν μου τὴν πλουσίαν κληρο-
νομίαν τῆς οἰκογενείας, ἐξ ἧς ἀποτελεῖται τὸ ἀν-
θρώπινον γένος, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς φειδωλὸς μόνον
πρὸς ἐμὲ μὲ ἀποστερεῖ τὴν μερίδα μου. Οὐχί, οὐχί,
ἀνέκραζον ἔκφρων δὲν ὑπάρχει δι' ἐσὲ εὐδαιμο-
νία ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπόθανε, ἀτυχές, ἀπόθανε! Πολὺ
χρόνον ἐμβλυσας τὴν γῆν διὰ τῆς παρουσίας σου·
εἶθε νὰ σὲ καταπῆ ζῶντα καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ ἴχνος
τῆς ἀπεχθοῦς παρουσίας σου. Ἡ παραπροσύνῃ
μου ἠῤῥεξε βραθυρόν, ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ διαφθεί-
ρω ἑμαυτόν κατ' ἐκτελέσει μου καὶ προσήλωσεν
ἀπάσας τὰς σκέψεις μου. Τελευτῶν συνέλαβον τὴν
ἀπόφασιν νὰ πυρπολήσω τὴν κατοικίαν μου καὶ
καὶ ἐν αὐτῇ μὲ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ καταλίπῃ
ἀνάμνησιν περὶ ἐμοῦ. Τεταραγμένος, ἔκφρων,
ἐξηλθον εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐπλανήθην λάθρα μικρὸν
περὶ τὴν κατοικίαν μου· ἀκούσαιο λυγμοὶ ἐξήρ-
χοντο τοῦ στήθους μου, τρομάζοντες ἐμὲ αὐτὸν
ἐν τῇ συγῆ τῆς νυκτός. Ἰπέστρεψα ἑμμανῆς ἐν
τῇ κατοικίᾳ μου κραυγάζων: Κατάρτα ἐπὶ σὲ λε-
πρέ! κατάρτα ἐπὶ σέ. Καὶ ὡς εἶ τὰ πάντα συνεβλά-
λοντο εἰς τὴν ἀπώλειάν μου, ἤκουσα τὴν ἠχώ,
ἣτις ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Πύργου Βρυχαφᾶ, ἀν-
τήχει εὐκρινῶς: Κατάρτα ἐπὶ ἐσέ. Ἐστὴν ἔντρο-
μος ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ Πύργου καὶ ἡ ἀσθενῆς
ἠχώ τοῦ ὄρου ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἐπανελάμβανε:
Κατάρτα ἐπὶ σέ.

Ἐλαβὼν λαμπτήρα, καὶ ἀπόφασιν ἔχων νὰ θέσω
πῦρ εἰς τὴν κατοικίαν μου κατέβην εἰς τὸν κατώ-
τατον τῶν κατώτων συναποφέρων κληματίδας
καὶ ἔτρεξα κλαδία· τὸ δωματίον ἦτο ἐκεῖνο, ἐνῶ κα-
τόυκει ἡ ἀδελφή μου, καὶ εἰς τὸ ὅποιον οὐδέποτε

ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἐπέστρεψα· τὸ ἀνάκλιτρόν
τῆς εὐρίσκετο εἰσέτι εἰς τὴν θέσιν ἐν ἣ τὸ ἀφήκα ὁ
πότε ἤγειραν τελευταῖον αὐτὴν ἐξ αὐτοῦ. Ἡσθάνθη
φρικασίαν φόβου, ἰδὼν τὸν πέπλον καὶ τινὰ τῶν
ἱματίων τῆς τῆδε κάκεισε ἐρριμμένα ἐν τῷ δω-
ματίῳ· αἱ τελευταῖαι λέξεις, ἃς εἶχε προφέρει πρὶν
ἢ ἐξέλθει· ἐντεῦθεν, ἐμειναν ἐγκεχαραγμένοι ἐν τῷ
πνεύματι μου: «Θνήσκουσα δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλί-
πω, μοι ἔλεγε· ἐνθυμοῦ ὅτι θὰ ἦμαι παρούσα εἰς
τὰς ἀγωνίας σου».

Ἐναποθέσας τὸν λαμπτήρα ἐπὶ τῆς τραπέζης
παρητήρησα τὴν ταινίαν τοῦ σταυροῦ, ὃν ἔφερον
ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ εἶχε θέσει μεταξὺ δύο σελί-
δων τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ θεᾷ ὠπι-
στοχώρησα, συσχεθεὶς ὑπὸ θεοῦ τρόμου. Ἀνε-
νηψα καὶ εἶδον τὸ βάθος τῆς ἀδύσου εἰς ὃ ἐμελ-
λον νὰ κρημισθῶ· ἐπλησίασα τρέμων εἰς τὴν Ἀ-
γίαν Βίβλον· ἰδοὺ, ἰδοὺ, ἀνεφώνησα, ἡ βοήθεια ἦν
μοι ὑπέσχετο. Καὶ ἀποσύρας τὸν σταυρὸν ἐκ τοῦ
βιβλίου, εὗρον ἐντὸς ἐπιστόλιον ἐσφραγισμένον.
Ὅπερ ἡ ἀγαθὴ ἀδελφή μου εἶχεν ἐναποθέσει ἐκεῖ
δι' ἐμέ. Τὰ δάκρυά μου ὑπὸ τῆς λύπης τέως συ-
νεχόμενα, ἤρριξαν νὰ ρέωσι κρουνηδόν· ὅλα τὰ
δλέθρια σχέδιά μου ἐξηφανίσθησαν αὐτοστιγμῆ·
ἔθλιβον ἐπὶ πολὺ τὴν πολυτιμὸν ἐπιστολήν· ἐπὶ
τῆς καρδίας μου, πρὶν ἢ δυνθῆναι νὰ τὴν ἀναγνώ-
σω, καὶ κλίνας γόνυ, ὅπως ἐπικαλεσθῶ τὴν θεῖαν
εὐσπλαγχνίαν, ἀνέφρα τὴν ἐπιστολήν καὶ ἀνέγνω
μὲ λυγμοῦς τοὺς δὲ τοὺς λόγους, αἰτινες ἔσονται
ἀνεξάλειπτοι ἐν τῇ καρδίᾳ μου. «Ἀδελφέ μου,
μετ' οὐ πολὺ μέλλω νὰ σὲ ἀφήσω, ἀλλὰ δὲν θὰ
σὲ ἐγκαταλίπω. Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου ἐλπίζω
νὰ ὑπάγω, θ' ἀγρυπνῶ ἐπὶ σοῦ. Θὰ δέωμαι τοῦ
θεοῦ ἕως σὲ ἐνισχύη νὰ ὑπομένης τὸν βίον καρ-
τερικῶς, ἕως οὐ δόξῃ αὐτῷ νὰ μᾶς ἐνώση εἰς τὸν
ἄλλον κόσμον· τότε θὰ δυνθῆθαι νὰ σοὶ ἐπιδείξω ὁ-
λὴν τὴν στοργὴν μου· οὐδὲν θὰ κωλύη νὰ σὲ
πλησιάζω, καὶ οὐδὲν θὰ δυνθῆθαι νὰ μᾶς ἀποχω-
ρήσῃ ἀλλήλων. Σοὶ ἀφίνω τὸν μικρὸν σταυρόν,
ὃν ἔφερον ἐπ' ἐμοῦ καθ' ὅσον τὸν βίον μου· συ-
χνὰ μὲ παρεμυθίστατο ἐν ταῖς θλίψεσί μου καὶ τὰ
δάκρυά μου δὲν εἶχον ἄλλον μάρτυρα ἢ αὐτόν.
Μέμνησο, ἔταν ἴδης αὐτόν, ὅτι ἡ ὑστάτη εὐχή
μου ὑπῆρξεν ἵνα δυνθῆς νὰ ζήσης καὶ ἀποθάνης
ὡς καλὸς χριστιανός.»

Ἀγαπητὴ ἐπιστολή, ἣν οὐδέποτε θ' ἀφήσω·
θὰ σὲ συναποφέρω μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν τάρον· σὺ
θὰ μοι ἀνοίξης τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ, ἃς τὸ ἐγ-
κλημά μου ἔμελλε νὰ μοι κλείσῃ αἰωνίως! Μετὰ
τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς ἠσθάνθη ὅτι ἐλιποθύμουν,
ἐξαντληθεὶς ἐκ τῆς δοκιμασίας. Νέφος ἐκάλυψε
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐπὶ μικρὸν ἐλησμόνησα
τὰ ἄλγη μου καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ὑπάρξεώς
μου. Ὅτε συνῆλθον, ἡ νύξ ἦτο προκεχωρηκυῖα.
Ἐφ' ὅσον αἱ ἰδέαι μου καθίσταντο διαυγέστεραι,
ἠσθάνθη γαλήνην ἀπερίγρηπτον. Ὅ,τι συνέβη
τὴν ἐσπέραν μοι ἐφαίνετο ὄνειρον. Ἡ πρώτη μου

κίνησις ἦτο νὰ ὑψώσω τὰ ὄμματα εἰς τὸν οὐρα-
νὸν καὶ εὐχαριστήσω αὐτῷ ὅτι μὲ προεφύλαξεν
ἀπὸ τῆς μεγίστης τῶν δυστυχιῶν. Οὐδέποτε τὸ
στερέωμα μοι ἐφάνη τοσοῦτον γαλήνιον καὶ ὠ-
ραῖον· ἐν ἄστρον ἔλαμπε κατέναντι τοῦ παραθύ-
ρου μου· ἐθεώμην αὐτὸ πολὺν χρόνον μετ' ἀρρή-
του ἠδονῆς εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ ὅτι μοι παρεχώ-
ρησε τὴν ἠδονὴν τοῦ νὰ τὸ βλέπω εἰσέτι, καὶ ἠ-
σθάνθη ἐνδομυχὸν παραμυθίαν ἀναλογιζόμενος
ὅτι μίαν τῶν ἀκτίων τοῦ ἦτο προωρισμένη διὰ τὸ
ἄθλιον κελλίον τοῦ Λεπρού.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Ο ΚΥΡΙΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑΣ

ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΝΙΑΥΣΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Συνεπληρώθη τὸ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ὑπάρ-
ξεως τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου· ἐστρέψαμεν
τὰ βλέμματα πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ εἶδομεν τὴν
γενομένην ἐργασίαν καὶ ἔχοντες λόγους πολλοὺς
νὰ χαρῶμεν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐωρτάσαμεν
ἐορτὴν μεγάλην. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· ἐκ
τοῦ παρελθόντος πρέπει ν' ἀντλήσωμεν οὐ μόνον
χαρὰν, ἀλλὰ καὶ διδάγματα· πρέπει νὰ κα-
τανοήσωμεν κατὰ τί ἐκαττούμεθα καὶ πῶς δυ-
νάμεθα ἐκ τῶν ἐνότων νὰ βελτιώσωμεν τὰ ἡ-
μέτερα. Τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον θεωρεῖται
ὡς ὑπερῆσαν κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν παρα-
γωγὴν τοῦτο, οὕτως ἀπολύτως ἐκφερόμενον,
δὲν εἶνε ἀληθές. Ἐὰν αἱ ἐνιαύσιαι λογοδοσίαι
δὲν περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν
ἀποτελεσμάτων τῆς πανεπιστημιακῆς διδασκα-
λίας, ἀλλὰ περιελάμβανον καὶ τὴν ἐπιστημο-
νικὴν ἐργασίαν τῶν καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν
τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου, πρόχειρος θὰ ἦτο
ὁ ἔλεγχος καὶ εὐχερὴς ἡ ἀποδείξις, ὅτι καὶ ἐ-
πιστημονικὴ ἐργασία λόγου ἀξία ἐγένετο. Εἰ-
σάγοντες τὸ ἔθος τοῦτο, εὐχόμεθα ν' ἀναγρά-
φωμεν ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ τῶν διαδόχων ἡ-
μῶν πλείονα καὶ γενναϊότερα.

(Ἐπεται καταλογος τῶν κατὰ τὸ ληξάν ἔ-
τος ἐκδοθεισῶν συγγραμμάτων καὶ διατριβῶν ὑπὸ
καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου).

Ὁμολογητέον ἐν τούτοις, ὅτι καὶ μέχρι τοῦδε
προσπάθειαι πάντων ἐσκόπουν κυρίως εἰς τὴν
βελτιώσιν τῶν τῆς διδασκαλίας, ἧς ἡ διαρρύ-
θμισις φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔπρεπε νὰ προηγηθῆ.
Τὸ δὲ δεύτερον ἔργον τοῦ Πανεπιστημίου, ἦτοι
ἡ ἐπιστημονικὴ παραγωγή οὐδαμῶς ἀμφιβά-
λω, ὅτι θὰ γείνη ἀπὸ τοῦδε ἐπίσης κύριον μέ-
λημα ἡμῶν, ἂν θέλωμεν καὶ τὸ ἡμέτερον Πα-
νεπιστήμιον νὰ τεθῆ κατὰ πάντα μετὰ τῶν
Πανεπιστημίων τῆς ἀλλοδαπῆς ἰσότημον. Τὸ
δευτερον τοῦτο ἔργον ἐλπίζεται νὰ κατορθωθῆ
προ πάντων ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ τοῖς φρον-
τιστηρίοις. Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ τοῖς φρον-

τιστηρίοις πρέπει ν' ἀσκῶνται οἱ φοιτηταὶ εἰς
τὰς μεθόδους τοῦ ἐρευνᾶν, περὶ σκευαζόμενοι
ἐργάται τῆς ἐπιστήμης, διότι ἄλλως* δυνατὸν
νὰ ὑποληφθῶσιν ὡς περιττά.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρυτανείας μου ἐ-
σκέφθην πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ δοθῆ ὠθησις πρὸς
τοιαύτην ἐργασίαν μετὰ τῶν τροφίμων τοῦ ἡ-
μετέρου Πανεπιστημίου καὶ ἐστοχάσθην, ὅτι
ἀγῶνες ἐνιαύσιοι ἐκάστης σχολῆς θὰ ἐξήγειρον
εὐγενῆ ἀμιλλαν πρὸς ἐργασίαν καὶ θὰ ἐγίνοντο
ἀφορμὴ, ὅπως καταγίνονται εἰς τὴν ἐκμάθησιν
τῶν μεθόδων τῆς ἐρευνῆς οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς ἐλ-
ληνικῆς νεότητος. Ἐπωφεληθεὶς δὲ τῆς εὐκαι-
ρίας τῶν ἐορτῶν τῆς πεντηκονταετηρίδος ὑπέ-
βηλον τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὸν μέγαν τοῦ
ἔθνους εὐεργέτην κ. Κ. Ζάππαν, ὅστις ἀποδε-
χθεὶς αὐτὴν ἀνήγγειλε τηλεγραφικῶς τὴν πρῶ-
την ἡμέραν τῶν ἐορτῶν τοῦ Πανεπιστημίου
τὴν χορηγίαν δύο ἀγῶνων ἐνιαυσίων καὶ δι' ἐπι-
στολῆς, ἐν ἣ διαλαμβάνει τοῦ ἀνδρὸς ἡ φιλοπα-
τρία καὶ τὸ ὑψηλόφρον, ἀνέθηκεν εἰς τὴν Σύ-
γκλητον τὸν κανονισμόν τῶν ἀγῶνων τούτων.
Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν ἐορτῶν τοῦ Πανεπι-
στημίου ἔγκριτος συνάδελφος, διατρέφων ἔνθε-
ρον στοργὴν πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον, ὁ κ. Θεό-
δωρος Ἀρεταῖος, ἐπέστειλέ μοι γράμμα, ἐν ᾧ
ἠγγέλλετο ἡ ἴδρυσις ἐνὸς ἐνιαυσίου ἀγῶνος.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Προεδρεία κ. Α. Ἀραγρωστάκη.

Γενομένης ἀπαρτίας περὶ ὥραν 4 1/2 μ. μ.
ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ
τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Ὁ κ. Χαραμῆς ἀναφέρει περίπτωσιν ὑπογα-
στρικής κυστεοτομίας, ἣν ἐνήργησε πρὸ ἐννέα
ἡμερῶν παρὰ παιδί 5 1/2 ἐτῶν καὶ ἦτις ἀπέ-
ληξεν αἰσιῶς. Προετίμησε τὴν ὑπογαστρικήν
τομὴν ὡς μᾶλλον ἐνδεικνυμένην παρὰ τοῖς
παισὶ διὰ πολλοὺς λόγους καὶ ἰδίᾳ διότι ὅταν
ὁ λίθος ἦ μέγας εὐκολώτερον ἐξάγεται διὰ τοῦ
ὑπογαστρίου, ἐνῶ διὰ τοῦ περιτοναίου δέον ἰσχυ-
ρῶς νὰ ἐκυσθῆ, ὅποτε προκαλεῖ αἰμορραγίαν
καὶ ἄλλας βλάβας.

Ὁ κ. Κατερινόπουλος παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρ-
χουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀντενδείκνυται ἡ
ὑπογαστρική τομή, ὡς π. χ. εἰς παιδίον, ὅπερ
προγενεστέρως εἶχε πάθει περιτονίτιδα, ἣτις
προκαλεῖ πρόσφυσιν τοῦ περιτοναίου εἰς τὴν
ἠδίκην σύμφυσιν.

Ὁ κ. Καλλιωνίδης δὲν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ
κ. Κατερινόπουλου, ἰσχυρίζομενος ὅτι ἡ ὑπερ-
ηθική κυστεοτομία δέον νὰ ἐκτελεθῆ παρὰ
τοῖς παισὶ κατὰ κανόνα. Ἡ περιτονίτις εἶναι
σπανιωτάτη, οὐδ' ἀποτελεῖ ἀντένδειξιν καθ' ὅ-

σον δὲν προκαλεῖ συμφύσεις, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας.

Ὁ κ. *Karáκης* ἀνακοινοῖ περίπτωσιν χολώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ προκληθέντος ὑπὸ τῆς κινίνης. Πρόκειται περὶ ἀσθενοῦς πάσχοντος ἐλώδη καχεξίαν, ὃν ἐπεσκέφθη κατὰ Φεβρουάριον καὶ εἰς ὃν ἀνέγραψεν ἡμίσειαν δρχμὴν κινίνης ἵνα λάβῃ εἰς δύο δόσεις. Τὸ ἐσπέρας ὁ ἄρρωστος ἔφαγε τὴν δὲ τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἔλαβε τὴν πρώτην τῆς κινίνης δόσιν. Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας κατελήφθη ὑπὸ ρίγους καὶ σφοδροῦ πυρετοῦ καὶ οὖρησεν αἱματηρά. Ἐπισκεφθεὶς τὴν ἐπιούσαν τὸν ἄρρωστον, εὗρεν αὐτὸν ἔχοντα θερμοκρασίαν 40° χροιάν ἰκτερικὴν καθολικὴν, ναυτίαν καὶ ἐμέτους χολώδεις ἀκατασχετούς. Ἀνέγραψε τὰ κατὰ τὸν ἐμέτου καὶ ἐπεσκέφθη πάλιν τὴν 6 ὥραν τὸν ἄρρωστον, ὅστις δὲν εἶχεν οὖρήσει, ἐπέρσε δ' ἰσχυρότερον καὶ τέλος περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀπέθανε. Φρονεῖ ὅτι ἡ κινίνη προσκάλεσε τὴν αἱματουρίαν.

Ὁ κ. *Κουλούρης* παρατηρεῖ ὅτι ἐπὶ 20 ἔτη οὐδέποτε εἶδεν εἰς τὸν στρατὸν αἱματουρίαν ἐκ κινίνης. Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις αἱματουρικοῦ πυρετοῦ ἐχορήγησε τὴν κινίνην καὶ ἔσχε καλὰ ἀποτελέσματα. Φρονεῖ δ' ὅτι ὁσάκις ἐπέρχεται ὁ θάνατος, τοῦτο ἀποδοτέον εἴτε εἰς τὴν ὀλίγην χορηγούμενην κινίνην, εἴτε εἰς κακὴν αὐτῆς ποιότητα.

Ἐντεῦθεν προκύπτει συζήτησις, ἥς μετέχουσιν οἱ κ. κ. *Φωκᾶς Καλλιβωκᾶς, Καρέλλης, Παρίσης* καὶ *Παπαβασιλείου* παραδεχόμενοι ὅτι ἡ κινίνη δυνατὸν νὰ προκαλέσῃ αἱματουρίαν.

Ὁ κ. *Ὀρλάνδος* σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα ἀναφέρει περίπτωσιν οἰκογενεῖας μεταναστευσάσης ἐκ Λαμίας εἰς Ἀθήνας, καὶ ἥς ὁ πατὴρ παθὼν αἱματουρικὸν πυρετὸν ἀπεβίωσεν. Ἡ σύζυγος ἀπέδωκε τὸν θάνατον εἰς τὴν κινίνην διὰ τοῦτο ὅτε μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινος προσεβλήθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ὑπὸ τῆς αὐτῆς νόσου ἐκώλυσε τὸν ἰατρὸν νὰ χορηγήσῃ κινίνην. Ἐνήργησεν ἐνέσεις ἀρσενικοῦ καὶ ἡ ἄρρωστος ἰάθη.

Ὁ κ. *Δαρπαδάμιος* ἀναφέρει ἀνάλογον περιπτώσιν.

Ὁ κ. *Ἀλεξανδρόγιαννος* ἀναφέρει τὸ περιστατικὸν κυρίας, ἥτις ἔπαθε δις μέχρι τοῦδε αἱμορραγίαν ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς κινίνης.

Ὁ κ. *N. Μακκᾶς* φρονεῖ ὅτι περιεπλέχθη ἡ συζήτησις, οἱ δὲ συζητήσαντες περιέπεσαν εἰς ἀντιφάσεις. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῆς κινίνης εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις αἱματουρικοῦ πυρετοῦ.

Λύεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 6 1/2.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α Ι

ΕΚΔΟΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

A. Lutaud.—*Ἐγχειρίδιον Ἱατροδικαστικῆς* κατὰ μετάφρασιν *Ἀντωνίου Δ. Καλλιβωκᾶ* ὑφηγητοῦ τῆς Ἱατροδικαστικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

Διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ συντόμου μὲν, ἀλλὰ περιεκτικοῦ τούτου συγγράμματος, ὁ κ. Ἀ. Δ. Καλλιβωκᾶς ἀπᾶξ ἔτι διετράνωσε τὴν φερεπονίαν αὐτοῦ, παρασχὼν τῇ μὲν φίλῃ σπουδάζουσῃ τὸ θεῖον τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔργον νεότητι πολύτιμον βοήθημα εἰς τὰς σπουδὰς αὐτῆς, τοῖς δὲ ἀξιοτίμοις συναδέλφοις αὐτοῦ ἱατροῖς ἐπικούρον καὶ ὁδηγὸν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς Ἱατροδικαστικῆς αὐτῶν λειτουργίας. Ἡ ἔκδοσις, ἀρχομένη λίαν προσεχῶς, γενήσεται κατὰ τεύχη, ὧν ἕκαστον συγκείμενον ἐκ δύο τυπογραφικῶν φύλλων θέλει τιμᾶσθαι διὰ μὲν τοὺς κκ. φοιτητὰς τῆς ἱατρικῆς καὶ νομικῆς λεπτῶν 50, διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς λεπτῶν 60. Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρὰ τῷ μεταφραστῇ ἐν τῷ ἀνατομείῳ καὶ παρὰ τῷ διευθυντῇ τῆς «Ἀκαδημίας».

J. Béclard, κοσμητορὸς καὶ καθηγητοῦ τῆς Φυσιολογίας ἐν τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων, ἰσοβίου γραμματέως τῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ, κατὰ μετάφρασιν *K. Φ. Ἀρχιγένους* καὶ *Ἀρ. Λευκοπαρίδου*, φοιτητῶν τῆς Ἱατρικῆς.

Ἀντὶ πάσης ἄλλης συστάσεως, ψιλὸν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως δεικνύσει τὴν μεγάλην σπουδαιότητα καὶ ἀξίαν τοῦ ἀγγελιομένου συγγράμματος, τυχόντος μάλιστα οὐ μόνον ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς.

Ὡς δὲ ὁ κ. *I. Ζωχιός*, τακτικὸς καθηγητῆς τῆς φυσιολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, εἶπεν, ἡ ἐν λόγῳ φυσιολογία εἶναι ἡ μόνη, ἣν ὡς κατάλληλον διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς ἱατρικῆς ἐγκρίνει.

Πεποιθᾶμεν δὲ ὅτι οἱ φίλοι κκ. φοιτηταὶ τῆς ἱατρικῆς σχολῆς προθύμως θέλουσιν ὑποστηρίξει τὴν πολυπόνον καὶ πολυδάπανον ταύτην ἔκδοσιν τῆς μεταφράσεως, ἣν λίαν ἀξιοπαίτως ἀνέλαβον οἱ φιλόπονοι συσπουδασταὶ αὐτῶν κκ. *K. Φ. Ἀρχιγένους* καὶ *A. Λευκοπαρίδης*.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ γραφεῖῳ.

Ἱστοριογεωγραφικὴ περιγραφή τῆς Ἀρχιᾶλου, μετὰ πίνακος τῶν νομισμάτων αὐτῆς, ὑπὸ Θεμιστο. Μ. Παρασκευοπούλου.

Οἱ ἡμέτεροι κκ. συνδρομηταὶ καὶ ἀναγνώσται ἀνέγνωσαν βεβαίως τὸ ἐν τοῖς προηγουμένοις δυοῖς τεύχεσι τῆς «Ἀκαδημίας» δημοσιευθὲν ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀγγελιομένης ἀνεκδότου ταύτης συγγραφῆς, ὥστε περιττὴ ἀποβαίνει πᾶσα ἄλλη παρ' ἡμῶν σύστασις,